

วิทยานิพนธ์

ผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าว
ของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา

The Effect of Buddhism Psychological Counseling on Aggressive
Behavior of Fasai Wittaya School 's Student

นางสาวบุญนะ บุญเอี่ยมยิ่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วัน เดือน ปี 14 ธ.ค. 2551

เลขทะเบียน 00212022

เลขเรียกหนังสือ

วบ 156-23

บ4748

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วิทยานิพนธ์	ผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โรงเรียนฟ้าใสวิทยา		
โดย	นางสาวบุญนะ บุญเยี่ยมยิ่ง		
สาขา	การบริหารการศึกษา		
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมหมาย มหาบรรพต		
กรรมการ	รองศาสตราจารย์ สุกรณ์ ถัมบริบูรณ์		

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐจิ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... สตีฟ ทองทอง ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หล้ามาลา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมหมาย มหาบรรพต)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุภรณ์ ลิ้มปริญญ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ)

.....กรรมการและเลขานุการ
(ดร.เปรมสุริย์ เชื้อทอง)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บุญนะ บุญเยี่ยมยิ่ง (2549) ผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา . วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต . กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา .
คณะกรรมการควบคุม : ผศ.สมหมาย มหาบรรพต รศ.สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยาก่อนและหลังให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนฟ้าใสวิทยา ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยได้รับการประเมินจากครู จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบคัดกรองพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าวของศิริวรรณ ปูนคอน (2547:138) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .94 แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวแบบความถี่และกิจกรรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้รูปแบบ ABA แบ่งระยะการทดลองเป็น 3 ระยะ รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ ระยะที่ 1(A1) ระยะเสถียรฐาน (Baseline) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง (Treatment) ทำการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ใช้เวลา 4 สัปดาห์ และระยะที่ 3 (A2) ระยะหลังการทดลอง (Extinction) ผู้วิจัยถอดถอนการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ใช้เวลา 2 สัปดาห์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละช่วงของการทดลอง นำมาหาค่าเฉลี่ย ในระยะก่อนทดลอง ระยะทดลอง และระยะหลังการทดลอง แล้วนำผลนั้นมาเสนอในรูปกราฟเพื่อเปรียบเทียบระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละช่วง โดยนำเสนอเป็นรายบุคคล

ผลการวิจัย พบว่า หลังจากมีการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทั้งในภาพรวมและรายด้านลดลง แสดงให้เห็นว่าการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

Bunna Bunaiamyong,(2007). The Effect of Buddhism Psychological Counseling on Aggressive Behavior of Fasai Wittaya School 's Student . Graduate school, Rajabhat Bansomdejchaopraya University. Advisory Committee : Asst. Prof. Sommai Mahabanpot, Asso. Prof. Suporn Limboriboon

The proposes of this research were to study the effect of Buddhism Psychological Counseling on Aggressive behavioral of Fasai Wittaya School 's Student and to compare the aggressive behavioral of Fasai Wittaya School 's Student before and after joining the Buddhism Psychological Counseling. Subjects were five students in third part study in Fasai Wittaya School Klongyong sub district Phuthamonthon district Nakornpathom province for the aggressive behavioral evaluated by teacher. Instruments are the questionnaires which improved from Siriwan Poonkorn 's aggressive behavioral questionnaires, the frequency recording of aggressive behavioral and the activities of Buddhism Psychological Counseling.

The research was an experimental study which using ABA Design . The experimental process was divided into three phases. At phase one, took two weeks of baseline. At phase two took four weeks, which the experiment of Buddhism Psychological Counseling. And phase three, took two weeks taking off Buddhism Psychological Counseling. Then analyzed data from the aggressive behavioral frequency recording in each phases for mean and present by graphs.

The result found that after joining Buddhism Psychological Counseling, students had lower aggressive behavioral. It showed that Buddhism Psychological Counseling can decrease student 's aggressive behavioral.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย มหาบรรพต และรองศาสตราจารย์สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ตรวจสอบงานวิจัยด้วยความเมตตาอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยาที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ กำลังใจ ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้รับจากการวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ทุกคนที่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้

บุญนะ บุญเยี่ยมยิ่ง
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
ประกาศคุณูปการ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภาพ.....	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1 การให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ.....	8
ความหมายของการให้คำปรึกษา.....	8
การให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ.....	10
กระบวนการของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ.....	14
ทักษะการให้คำปรึกษา.....	15
กระบวนการให้คำปรึกษา.....	18
2 พฤติกรรมก้าวร้าว.....	19
ความหมายของความก้าวร้าว.....	19
ประเภทของพฤติกรรมก้าวร้าว.....	22
ลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว.....	23
การลดพฤติกรรมก้าวร้าว.....	24
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	26
3 บริบทโรงเรียนฟ้าใสวิทยา.....	28
4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
งานวิจัยในประเทศ.....	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
งานวิจัยต่างประเทศ.....	35
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	51
สรุปผล.....	52
อภิปรายผล.....	52
ข้อเสนอแนะ.....	54
บรรณานุกรม.....	55
ภาคผนวก.....	60
ภาคผนวก ก แบบคัดกรองพฤติกรรมก้าวร้าว.....	61
ภาคผนวก ข แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว.....	64
ภาคผนวก ค กิจกรรมการให้คำปรึกษาคติวิทยาแนวพุทธ.....	67
ภาคผนวก ง ประวัติของนักเรียน.....	72
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	74
ภาคผนวก ฉ ประวัติของผู้วิจัย.....	76
ภาคผนวก ช ผู้ช่วยผู้วิจัย.....	78

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม.....	40
2 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ในภาพรวมในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะหลังการทดลอง.....	44
3 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะหลังการทดลอง.....	44
4 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะหลังการทดลอง.....	45

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 แสดงจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของนักเรียนคนที่ 1.....	46
2 แสดงจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของนักเรียนคนที่ 2.....	47
3 แสดงจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของนักเรียนคนที่ 3.....	48
4 แสดงจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของนักเรียนคนที่ 4.....	49
5 แสดงจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของนักเรียนคนที่ 5.....	50

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. โครงสร้างการบริหารงานมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.....	55

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญของประเทศ เพราะเด็กและเยาวชนเมื่อเติบโตขึ้นก็จะเป็นพลเมืองของชาติต่อไป และเป็นกำลังที่จะสร้างสรรค์สังคมแทนผู้ใหญ่ หากเด็กและเยาวชนเป็นคนดี มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีการศึกษา มีอาชีพ มีคุณธรรม ได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้มีความรู้ ความคิด ความสามารถ มีการตัดสินใจ ตลอดจนรู้สิทธิหน้าที่ของตนเองดี เด็กและเยาวชนเหล่านั้นก็จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดี มีความสามารถ และมีคุณค่าต่อสังคมอันจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงตลอดเวลา

เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเยาวชนและที่ถูกส่งตัวมาทำการวิเคราะห์โดยจิตแพทย์ และนักจิตวิทยาสรุปสาระสำคัญได้ว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีภาวะทางจิตปกติ แต่มีบุคลิกภาพแปรปรวน ไม่มั่นใจในตนเอง รุนแรงแบบเจี๊ยบ ก้าวร้าว ปัญหาครอบครัวส่วนใหญ่พบว่าบิดา มารดาไม่เข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตร การหย่าร้าง จึงพอที่จะนำมาเป็นข้อสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ไม่เหมาะสม หรือปัญหาจากความขัดแย้งภายในครอบครัว และการคบเพื่อนที่ไม่ดีจะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้เด็กมีแนวโน้มกระทำความผิดสูงและมีพฤติกรรมก้าวร้าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับแก้ไข) หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งสามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น (โรงเรียนฟ้าใสวิทยา 2543 :บทนำ)

เพื่อให้การศึกษาตอบสนองเจตนารมณ์ดังกล่าว นางดวงมัลย์ ศิลปอาชา อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว และคณะผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ในปีพุทธศักราช 2542 ได้มีแนวคิดที่จะนำการศึกษามานำมาปรับปรุง พฤติกรรมและเพื่อเพิ่มพูนปัญญามุ่งพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีพึ่งพาตนเองได้ไม่หันไปกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการกับบุคคลผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและด้อยโอกาสประเภทต่างๆ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมากลุ่มเด็กและเยาวชนเหล่านี้ยังไม่ได้รับบริการการศึกษาได้ทั่วถึงและมีคุณภาพเท่าที่ควร การดำเนินงานดังกล่าวจึงเป็นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาสประเภทหนึ่งจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องดำเนินการและต้องเป็นการจัดการศึกษาแบบ “ การศึกษาพิเศษ ” (Special education) ทั้งรูปแบบ (Model) ของโครงสร้าง (Structure) ระบบ (System) วิธีการจัดการศึกษา (Performance) การประเมินผล (Evaluate) และการติดตามผล(Follow-up)ให้แก่กลุ่มเด็กดังกล่าวให้เป็นไปในแนวทางของการปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และตามเจตนารมณ์ของการก่อตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว นับเป็นความสำคัญของการที่จะช่วยกันพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มความต้องการพิเศษ(Special need) ของศาลเยาวชนและครอบครัวเหล่านี้ให้ได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกับเด็กปกติ และอย่างเหมาะสมเต็มตามศักยภาพ ระดับสมอง เพื่อให้เกิดคุณภาพที่ดีในการเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไปในอนาคต (โรงเรียนฟ้าใสวิทยา 2543 : 1)

เยาวชนผู้กระทำผิดที่อยู่โรงเรียนฟ้าใสวิทยา มีพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ที่มีมาตั้งแต่แรกเกิดซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายเป็นอันตรายต่อบุคคลและสังคม นักจิตวิทยาถือว่าพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับที่รุนแรงเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการปรับตัวไม่ได้ ซึ่งสุดท้ายอาจเป็นหนทางนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมรุนแรงในอนาคตได้ พฤติกรรมก้าวร้าวก็มีทั้งสร้างสรรค์ และทำลายในแง่ของการสร้างสรรค์นั้น พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นไปตามธรรมชาติเพื่อความอยู่รอด และดำรงไว้ซึ่งเผ่าพันธุ์ของมนุษย์และสัตว์ แต่พฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงออก มักเป็นไปในรูปของการทำลายมากกว่าสร้างสรรค์พฤติกรรมก้าวร้าวชนิดทำลายยังเป็นพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นไม่พึงพอใจ เกิดความเจ็บปวดทางกาย และจิตใจ เป็นพฤติกรรมที่ทำให้สิ่งของเสียหาย ซึ่งสามารถแสดงออกมาได้ทั้งทางกายและทางวาจา แลงค์และจาคุโบวสกี (Lange&Jakubowski 1976 อ้างจาก ระวีวรรณ แก้วคงทอง 2539 : 125) ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมก้าวร้าวว่า เนื่องมาจากที่บุคคลรู้สึกหิวโหย ไม่ปลอดภัย และรู้สึกว่าไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ที่คุกคาม หรือข่มขู่ตัวเขาได้ และนอกจากนั้นยังเกิดจากการที่บุคคลขาด

การเรียนรู้ทักษะที่จำเป็น และเหมาะสมในการแสดงออกเพื่อใช้ตอบสนองต่อสถานการณ์แต่ละอย่าง

การปรึกษาทางจิตวิทยาแนวพุทธ โสริช โพธิแก้ว (2536 : 96-97) กล่าวไว้ว่าเป็นหนทางแห่งปัญญาอันลึกซึ้งซึ่งจะช่วยบุคคลที่มีปัญหาชีวิตได้แก้ปัญหาชีวิต เป็นความพยายามที่จะทำให้ชีวิตที่มืดมนของมนุษย์ให้ดูสว่าง พยายามทำให้คนมีชีวิตที่เต็มไปด้วยประสิทธิภาพอีกครั้งหนึ่ง ด้วยกระบวนการของสัมพันธภาพแห่งการช่วยเหลือซึ่งเต็มไปด้วยความอบอุ่น ความเข้าใจโลกและชีวิตโดยที่สุดแห่งการช่วยเหลือนั้นคือการรับรู้ความผูกพันใดๆ ยึดมั่นใดๆ อย่างสิ้นเชิง หรืออย่างรองลงมาคือการลดความยึดมั่นถือมั่นเป็นคราวๆ โดยที่บุคคลหนึ่ง คือ นักจิตวิทยาการปรึกษา (Counselor) ซึ่งต้องมีความเข้าใจในเรื่องความทุกข์ในระดับหนึ่ง ได้ขัดเกลาความเข้าใจเรื่องโครงสร้างของทุกข์ คลายความยึดมั่นให้อยู่กับความเป็นจริงในชีวิตให้ได้มากขึ้น ด้วยความเข้าใจว่าทุกอย่างจะเป็นไปตามวิถีของมันเป็นไปตามเหตุปัจจัย และนักจิตวิทยาการปรึกษาได้มีมนุษย์สัมพันธ์อันอ่อนโยนกับบุคคลหนึ่ง(หรือหลายคน) ซึ่งเรียกว่าผู้รับการปรึกษา (Client) เพื่อที่จะเข้าไปรับรู้ความเป็นผู้รับการปรึกษาเพื่อเชื่อมโยงให้กลมกลืนเข้ามาอยู่ในโลกเดียวกันและรับรู้ถึงความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้รับการปรึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งเอื้ออำนวยให้บุคคลเกิดความเข้าใจ คลายภาวะความไม่สมดุลในใจ ให้เกิดอิสรภาพ และเกิดช่องว่างสำหรับคิดใคร่ครวญสิ่งที่ถูกต้องดังตามความจริง

จิตวิทยาการปรึกษาแนวพุทธเป็นการสื่อสารอันอ่อนโยน เป็นเครื่องมือที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นเพื่อช่วยแบ่งเบาภาวะกดดันทางจิตใจบางอย่าง หรือสภาวะใจที่ถูกบีบคั้นให้ได้คลายให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาได้พัฒนาตนด้วย ความหมายประการสำคัญสำหรับมนุษย์ได้เกิดขึ้นในกระบวนการปรึกษาทางจิตวิทยาแนวพุทธ เป็นสะพานเชื่อมโยงใจมนุษย์เข้าหากันเอื้อเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ให้มนุษย์ได้พัฒนาเกิดความองอาจไปตามวิถีของตน

นักจิตวิทยาการปรึกษาแนวพุทธ อาศัยความเข้าใจ 2 ฐานในกระบวนการการปรึกษาทางจิตวิทยาฐานแรกคือความเข้าใจอันถูกต้องกับคำว่าชีวิต กับเนื้อแท้และธรรมชาติของชีวิตชีวิตกับธรรมชาติ เข้าใจเรื่องความจริง อันนำไปสู่ภาวะใจที่สงบ มีสันติ ทำให้การดำรงอยู่เป็นไปอย่างไม่เบียดเบียน มีเสรี อยู่อย่างเหมาะสม ไม่น้อยเกินไป ไม่เกินเลย โดยความเข้าใจนี้เป็นความเข้าใจกฎที่เรียนว่า อิทัปปัจจคา ปฏิจจสมุปบาท ไตรลักษณ์ อริยสัจสี่ หล่อหลอมกลมกลืนกับตัวนักจิตวิทยาการปรึกษาแนวพุทธ ให้ดำรงสภาวะแห่งการดำเนินชีวิตอย่างมัชฌิมา สงบ สันติ อิ่มเอิบด้วยภาวะแห่งมรรคอันมีองค์ อยู่อย่างเข้าใจ อ่อนโยน ไม่ก่อกรวน อยู่อย่างพึ่งพาอาศัยกันและกัน เกื้อกูลกันและกัน เป็นการดำรงอยู่อย่างสันติสุขที่เกิดขึ้นกับบุคคลกับสรรพสิ่ง

ความเข้าใจที่หลอมรวมในตัวบุคคลแล้ว บุคคลจะมีภาวะที่แจ่มใส การดำรงอยู่เป็นการดำรงอยู่บนพื้นฐานแห่งการไม่เบียดเบียน มีการดำเนินชีวิตอย่างง่าย ๆ ปราศจากสิ่งกดดันบีบคั้นจากสิ่งใด ๆ ภายนอกตัว มีภาวะแห่งสันติสุขภายในใจ ปราศจากความต้องการ

ปราศจากความปรารถนาแห่งตน ความเชื่อต่าง ๆ จะถูกสลายสู่ความเข้าใจอันถูกต้อง อยู่อย่างมีปัญญา คือ การเรียนรู้ชีวิตต่อเนื่องอย่างไม่หยุดยั้ง มีภาวะใจซึ่งไม่มีความเชื่อ หากแต่เป็นภาวะแห่งใจที่ละเอียดอ่อนลึกซึ่งไม่มีขอบเขต (กฤษณมูรติ 2543 : 18-19)

ความเข้าใจอีกฐานหนึ่งคือความเข้าใจในภาวะแห่งใจที่ถูกปิดกั้น คืออวิชชา อวิชชาคือภาวะที่จิตใจของถูกปิดกั้น ไม่ให้เข้าถึงสัจธรรมและความจริงของโลกและชีวิต เป็นภาวะใจที่ถูกครอบงำด้วยความเชื่อความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องตัวตน (โสริช โพรธแก้ว 2544:17) ไม่รู้ในหลักอริยสัจสี่ ไม่รู้หนก่อน หนหน้า ทั้งหนก่อนหนหน้า ไม่รู้ปฏิจลสมุปบาท (พระธรรมฎก 2532 : 97) นักจิตวิทยาที่มีความเข้าใจทั้งสองฐานไม่จำเป็นต้องเป็นพระอริยบุคคล(โสริช โพรธแก้ว 2549 : สัมภาษณ์)

ดังนั้น การปรึกษาทางจิตวิทยาแนวพุทธจึงเป็นจิตวิทยาซึ่งวางด้วยรากฐานแห่งความเข้าใจถึงความจริงอันที่สุด เป็นฐานที่มีความกว้างและลึก ซึ่งจะรองรับหน้าที่การเยียวยาใจของจิตวิทยาได้อย่างสมบูรณ์ ผลเบื้องต้นที่จิตวิทยาแนวพุทธสามารถก่อให้เกิดได้คือการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของตนเองและคนรอบข้าง ตลอดจนไปจนถึงสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นงานที่ช่วยให้มนุษย์เกิดความมั่งคั่งส่วนตนในทุกๆ ด้าน

ผู้ศึกษาวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดชาย ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการปรับพฤติกรรมของนักเรียน เป็นแนวทางในการหาวิธีแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด และอาจใช้เป็นแนวทางในการป้องกันไม่ให้เยาวชนเหล่านั้นกลับมากระทำผิดซ้ำอีก เพื่อให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยาก่อนและหลังให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแนวพุทธจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนฟ้าไสลวิทยา ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 63 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนฟ้าไสลวิทยา ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวจากแบบคัดกรองสูง จำนวน 28 คน และทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากมาจำนวน 5 คน

ตัวแปรการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวประกอบไปด้วย พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในเรื่องดังกล่าวข้างต้นใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 (A1) ระยะเส้นฐาน (Baseline) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยสังเกตและบันทึก พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ก่อนการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง ทำการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ (Treatment) ใช้เวลา 4 สัปดาห์ เป็นระยะที่ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

ระยะที่ 3 (A2) ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยถอดถอนการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ (Extinction) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยไม่ได้ใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. สามารถให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โรงเรียนฟ้าไสลวิทยา
2. เป็นแนวทางการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธไปใช้ในการลดพฤติกรรมรุนแรงของนักเรียนโรงเรียนฟ้าไสลวิทยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ อย่างหนึ่งระหว่างบุคคล 2 คน คนหนึ่งเป็นผู้ต้องการความช่วยเหลืออีกผู้หนึ่งเป็นผู้มีความสามารถ และได้รับการฝึกฝนมา เพื่อให้จะให้ความช่วยเหลือตลอดจน แนะนำแก่ผู้มาขอความช่วยเหลือได้ การช่วยเหลือนี้เป็น การช่วยเหลือให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเองอย่าง ถูกต้อง สามารถพัฒนาตนเองให้ถึงที่สุด เท่าที่จะทำได้ในสังคม

การให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ หมายถึง การสื่อสารอันอ่อนโยนเป็นเครื่องมือ ที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระกดดันทางจิตใจบางอย่างหรือสภาวะที่ถูกบีบคั้นให้ คลายลง รับรู้และเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมของตน เพื่อที่จะนำมาซึ่งวิธีการแก้ปัญหาได้ โดยผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการให้คำปรึกษา ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับ คำปรึกษา โดยมีการทำกิจกรรมการให้คำปรึกษาตามหลักอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค

พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกทางวาจาและทางกาย ที่สามารถสังเกตได้ในขณะที่ครูสอนและมอบหมายงานให้ทำ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวทำให้ เพื่อนอับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าววัดได้จากแบบ สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

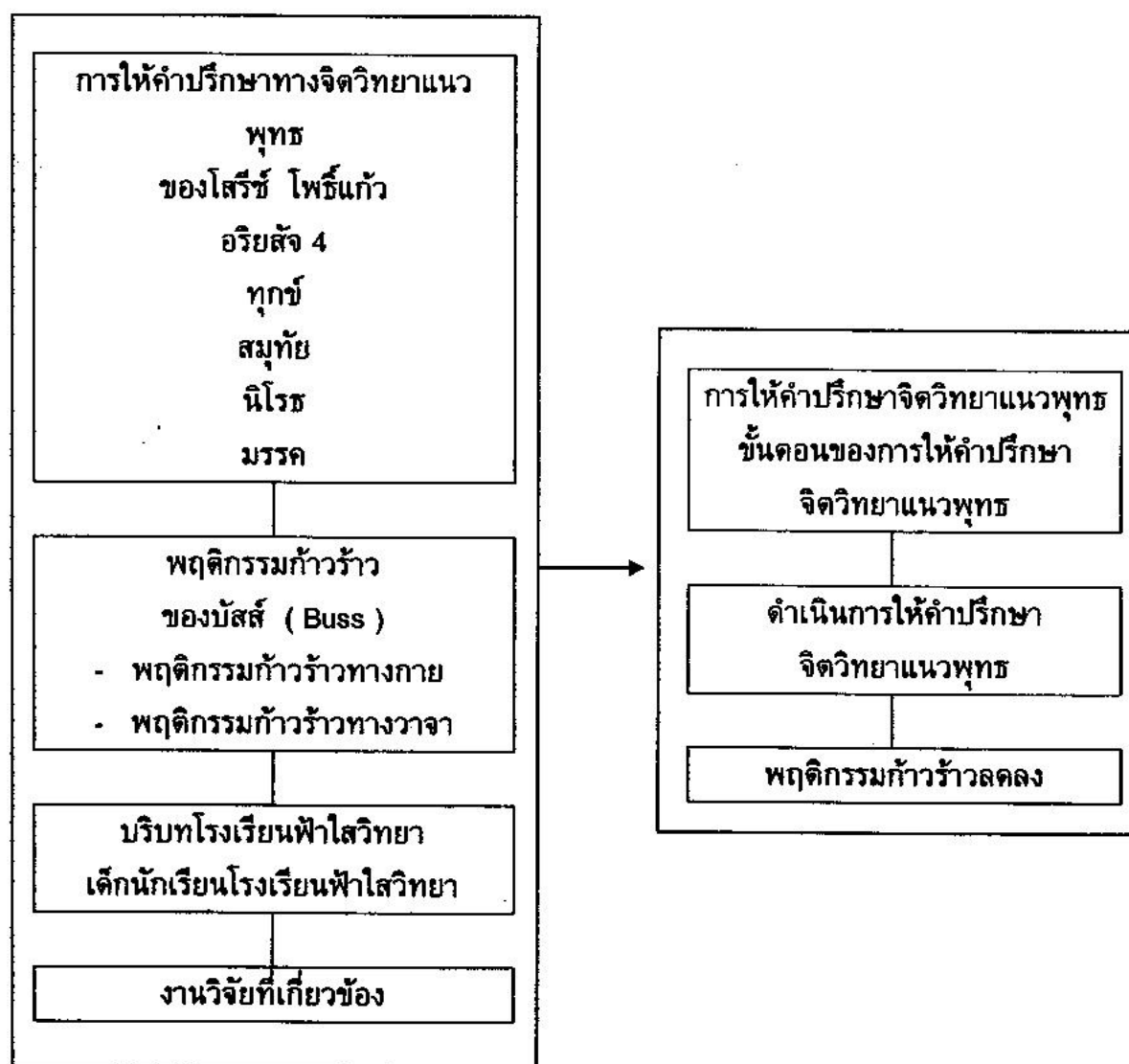
พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย หมายถึง การเตะ การตี การขว้างปาสิ่งของ การผลัก และการชกต่อย

พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา หมายถึง การพูดดูหมิ่น การต่อว่า การพูดคำหยาบ พูดข่มขู่ผู้อื่น

นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา ซึ่งเป็นนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 ที่มีอายุตั้งแต่ 9 ปี และไม่เกิน 18 ปี และได้รับมาโดยคำสั่งศาลแผนกคดีเยาวชนและ ครอบครัวทั่วประเทศ ให้มาฝึกอบรมและศึกษาเล่าเรียนให้อ่านออกเขียนได้และจบการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่เป็นตัวแปรอิสระ คือ การให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ โดยใช้หลักอริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธกับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 และตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผลของการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา โดยการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ
 - 1.1 ความหมายของการให้คำปรึกษา
 - 1.2 การให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ
 - 1.3 กระบวนการของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ
 - 1.4 ทักษะการให้คำปรึกษา
 - 1.5 กระบวนการให้คำปรึกษา
2. พฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.1 ความหมายของความก้าวร้าว
 - 2.2 ประเภทของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.3 ลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.4 การลดพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว
3. บริบทโรงเรียนฟ้าใสวิทยา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

1. ความหมายของการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล 2 คน คนหนึ่งเป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ อีกผู้หนึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และได้รับการฝึกฝนมาที่จะให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนคำแนะนำแก่ผู้มาขอความช่วยเหลือได้ การช่วยเหลือนี้เป็นการช่วยเหลือให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาตนเองให้ถึงที่สุดเท่าที่จะทำได้ในสังคมระบอบประชาธิปไตย ซึ่งวิลลีและแอนดริว (Willy and Andrew, cited by Chodorow 2002 :323) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาดังกล่าวไว้

วัชร ทรัพย์มี (2533 : 5) กล่าวว่า การให้บริการปรึกษาเป็นกระบวนการของสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นนักวิชาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมกับผู้รับคำปรึกษา ซึ่งต้องการความช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นได้รับปรุงทักษะในการตัดสินใจและทักษะในการแก้ปัญหา

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544 : 1) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นศิลปะแห่งการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้ค้นพบ รู้จัก เข้าใจ ยอมรับและพัฒนาตนเอง เป็นการแสดงออกถึงความห่วงใย ความเอื้ออาทร ความเอาใจใส่ ความเมตตาปราณี การช่วยเหลือเกื้อกูลอย่างบริสุทธิ์ใจ การร่วมรับรู้ทุกข์ การเป็นที่ระบายทุกข์ การช่วยเหลือให้มนุษย์สามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งพาตนเองได้ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมตลอดถึงการเป็นที่พึ่งทางด้านการงานและทางด้านจิตใจ

กรมสุขภาพจิต (2547 : 1) ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาว่า หมายถึง กระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ โดยอาศัยการสื่อสารแบบสองทาง ด้วยการให้ทักษะและเทคนิคต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจ ยอมรับและสามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยการให้คำปรึกษามีใช้การให้ข้อมูล มีใช้การให้คำแนะนำ มีใช้การพูดจา ชักจูง หวานล้อม หรือขู่เข็ญบังคับให้มีความคิด ความเชื่อ มีใช้การปลอบใจให้เกิดความสบายใจ

การ์เตอร์ วี กูด (Good 1997 :144) กล่าวว่า การให้คำปรึกษา คือ กระบวนการที่ผู้ให้การปรึกษา ให้การปรึกษาแก่ผู้ที่มีปัญหาให้สามารถแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ได้

รอเจอร์ส (Roers 1942 : 3) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาประกอบด้วยลำดับขั้นการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยตรง ซึ่งบุคคลหนึ่งมีจุดประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือจากอีกบุคคลหนึ่ง ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของเขา

กุสเทด (Gustad 1953 : 17) กล่าวว่า การให้คำปรึกษา คือกระบวนการที่มุ่งการเรียนรู้ ซึ่งดำเนินการอย่างง่าย ๆ ระหว่างบุคคลหนึ่งกับอีกบุคคลหนึ่ง บุคคลที่มีทักษะทางจิตวิทยาและความรู้ คือผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งพยายามหาทางช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาด้วยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตน เรียนรู้วิธีการนำความเข้าใจที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ผลสุดท้ายก็มีความสุข และเป็นสมาชิกที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ไทเลอร์ (Tyler.n.d อ้างอิงมาจาก พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา 2544 : 4) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาใช้ความสามารถที่เขาอยู่จัดการกับชีวิตตนเองได้ เช่น สามารถตัดสินใจเองได้ และแก้ปัญหา การขัดแย้งทางอารมณ์ได้

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการในการช่วยเหลือ ซึ่งเกิดจากสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา โดยผู้รับคำปรึกษาได้ใช้เทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้สามารถเข้าใจผู้อื่นตลอดจนสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม และเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพและการให้การปรึกษาก็คือกลวิธีช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้สึก เจตคติ ความวิตกกังวล หงุดหงิดง่าย ความคิดฟุ้งซ่าน เป็นต้น ให้สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้

2. การให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

พุทธศาสนาเป็นแนวทางแห่งความเข้าใจชีวิตอันลึกซึ้ง หลักธรรมในพุทธศาสนาได้บรรยายถึงความจริงแห่งโลกและชีวิตและละเอียดยิ่ง การปรึกษาทางจิตวิทยาแนวพุทธอาศัยหลักธรรมในพุทธศาสนาเป็นรากฐาน เพื่อเป็นกรอบแนวคิดที่ศึกษาเชิงจิตวิทยาได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางที่สุด ดังที่ตามคำสอนของพระพุทธองค์ได้กล่าวไว้ หลักสำคัญที่สุดหลักหนึ่งซึ่งการปรึกษาทางจิตวิทยาแนวพุทธน้อมนำมาใช้นั้นได้แก่ อริยสัจ 4 ซึ่งมีเนื้อหาอันว่าด้วยเรื่อง ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

เป้าหมายของพุทธศาสนานั้นคือเพื่อขจัดความทุกข์ (เสนห์ จามริก 2543 : 32) นอกจากนั้นพระพุทธองค์ทรงประกาศย้ำว่าการปฏิบัติของพระพุทธเจ้านั้นก็เพื่อประโยชน์สุขของคนในโลก พระสงฆ์ก็มีอยู่เพื่อการนี้ คือเพื่อดับทุกข์ จิตวิทยาการปรึกษาแนวพุทธเป็นหนทางช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้คลายทุกข์ได้ (สุวัฒน์ จันทรจํานง 2547 : 63) คุณค่าของจิตวิทยาทางการปรึกษาแนวพุทธจึงขึ้นอยู่กับว่า สามารถจัดทุกข์ให้เพื่อนมนุษย์ได้เพียงใด

นักจิตวิทยาแนวพุทธอาศัยโครงหลัก ๆ ของอริยสัจ 4 แดกหลักธรรมออกเป็นหลักธรรมที่เกี่ยวเนื่องโยงกัน หรืออาจกล่าวได้ว่ามีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอยู่ในทาง เช่น อริยสัจ 4 ในหมวด มรรค นั้นย่อมหมายถึงสัมมาทิฐิ ร่วมกับการมีความถูกต้องดีงามในส่วนอื่นๆ อีกหรืออีกที่ปจยตา อันเป็นหลักธรรมที่ว่าด้วยความเกี่ยวเนื่องโยงกันของเหตุปัจจัยต่างๆ นั้นก็กลืนกันไปกับอริยสัจ 4 ในเรื่องแทบทุกเรื่อง

หลักอริยสัจ 4

“ อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมสำคัญที่ครอบคลุมคำสอนทั้งหมดในพระพุทธศาสนา ”

อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้เกี่ยวกับ ทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ สภาวะหลังจากการแก้ทุกข์นั้นแล้ว และแนวทางในการแก้ทุกข์ แนวทางแต่ละแนวทางนั้นได้เตือนให้บุคคลตระหนักโดยตรงถึงเรื่องสำคัญยิ่งแห่งชีวิต (Tilman C:8-9) อันได้แก่เรื่องของทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค พระองค์ค้นพบว่าสาเหตุของความทุกข์ของมนุษย์คือ ดัณหา การแก้ไขความทุกข์ คือ การเดินตามทางสายกลาง เรียกว่า มรรคมิองค์ 8 (สุวัฒน์ จันทรจํานง 2547 :143)

มนุษย์ทุกคนมีทุกข์ สาเหตุแห่งทุกข์คืออุปาทาน คือความยึดติดอยู่กับตัณหาอยาก ได้ใครมี หากสามารถจัดอุปาทาน โดยเฉพาะอุปาทานในชั้น 5 ออกไปได้ นั้นย่อมหมดทุกข์

หลักธรรมในอริยสัจ 4 สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนเพื่อทำความเข้าใจได้ง่าย อันได้แก่

2.1 ทุกข์และสมุทัย

ทุกข์ คือปัญหาบีบคั้นชีวิตจิตใจของมนุษย์มีอยู่ทั่วไปแก่ทุกคน เป็นปัญหาของปุถุชน เป็นภาวะที่ทนได้ยาก เป็นพื้นฐานแห่งประสบการณ์อันเจ็บปวด ซึ่งหมายรวมถึงสภาวะแห่งสุข ตามภาษาบาลีด้วย (เห็นชิน กยัตโส 2543 : 40 : พระธรรมปิฎก 2543 : 896,906 : สุวณฺ 2547:150 : โสริช โพธิ์แก้ว 2536 : Titmuss C p.14) ตามกฎไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 และปฏิจลสมุปบาท ได้แบ่งลักษณะของทุกข์ออกเป็น 3 แบบ อันได้แก่

ทุกข์ที่เป็นความรู้สึก เรียกว่า ทุกขเวทนา คือความทุกข์ที่เกิดจากสิ่งกระทบกระทั่ง บีบคั้นจากสิ่งที่ไม่ชอบใจ

ทุกข์ในอีกลักษณะหนึ่งได้แก่ ทุกข์ที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลง (เห็นชิน กยัตโส 2543 :47) กล่าวโดยประสบการณ์ทั่วๆ ไปเรียกว่าความสนุก ความเพลิดเพลิน สิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความพอใจเมื่อระยะเวลาหนึ่ง อาจทำให้หงุดหงิดในช่วงเวลาหนึ่งก็ได้ แม้ความต้องการลาภ ยศ สรรเสริญ เมื่อได้มาแล้ว ก็ย่อมมีความทุกข์ที่แฝงตัว คอยแสดงออกมาเมื่อความสุขจิตจาง หรือกลัวว่าสิ่งที่มีเหล่านั้นจะสูญสิ้นไป ถือเป็นความทุกข์ที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลง

ทุกข์ประการสุดท้าย ถือเป็นทุกข์ที่การปรึกษาทางจิตวิทยาใส่ใจในการจัดการกับความทุกข์ในมิตินี้ ได้แก่ ทุกข์ที่เกิดจากยึดมั่นหลงผิดในชั้น 5 เกิดจากความไม่เข้าใจในกฎธรรมชาติ เมื่อเกิดความไม่เข้าใจกฎธรรมชาติแล้วย่อมเป็นทุกข์

สมุทัย คือ เหตุแห่งทุกข์ อันได้แก่ ตัณหา ความอยาก ความตามใจของบุคคลที่เป็นอกุศล มีปฏิกริยาตอบสนองต่อสิ่งที่ชอบใจไม่ชอบใจ ซึ่งล้วนเป็นภาวะหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ทั้งสิ้น แต่หากมองให้ลึกลงไปแล้วตัณหา ความอยากของบุคคลนั้นมีภาวะที่ขาดความรู้ ความเข้าใจอันถูกต้องที่เรียกว่า "อวิชชา" เป็นพื้นฐานอยู่เสมอ โดยอวิชชานั้นเกิดขึ้นจากความรู้ที่ครอบบุคคลให้ยึดมั่นถือมั่นว่าทุกอย่างจะเป็นไปตามความปรารถนาของตน เรียกว่า "อุปาทาน"

อุปาทาน เป็นความยึดเกาะในสิ่งหรือภาวะอย่างใดอย่างหนึ่ง ในเมื่อเห็นไปว่าสิ่งหรือภาวนั้นมีความหมายสำคัญต่อการสนองอัตตา หรือความยิ่งใหญ่เข้มแข็งมั่นคงของอัตตา (พระธรรมปิฎก 2543:253)

ดังนั้น หน้าทีของบุคคลต่อสมุทัยคือ การละหรือกำจัด กล่าวคือ เมื่อบุคคลรู้ว่าเป็นโรคอะไรต้องสืบหาสาเหตุของโรค ต้องจับให้ได้เหมือนกับที่แพทย์วินิจฉัยโรค สืบหาตัวสาเหตุของโรค โดยอาจจะเป็นเชื้อโรคหรือความบกพร่องของอวัยวะ ไม่ใช่เชื้อโรคเพียงอย่างเดียว

มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความไม่รู้ ความไม่เข้าใจต่อสิ่งต่างๆ ความไม่รู้จักโลก ไม่รู้จักชีวิต ซึ่งความไม่รู้ ไม่เข้าใจนี้ เรียกว่า อวิชชา และเมื่อไม่รู้ เราก็ปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นไม่ถูกต้อง เกิดความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ เพราะสิ่งเหล่านั้นไม่เป็นไปตามที่ต้องการ จึงเรียกได้ว่าเกิด ปัญหา หรือความทุกข์ และด้วยคุณสมบัติพื้นฐานที่มีอยู่ นั่นก็คือ ความอยาก ซึ่งต้องการที่จะตอบสนองความต้องการของตน และเมื่อรวมกับความไม่รู้ ไม่เข้าใจถึงกฎของธรรมชาติ ไม่รู้วิธีการที่จะปฏิบัติให้ถูกต้อง จึงใช้ความอยากเป็นตัวนำทางไปสู่สิ่งที่ตนต้องการ และหากทำไปแล้วเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ปัญหา ก็จะสำเร็จ แต่ถ้าหากไม่เป็นไปตามกฎ ปัญหาใหม่ก็จะยิ่งก่อตัวขึ้นอีก ชีวิตก็เกิดความทุกข์มากขึ้น

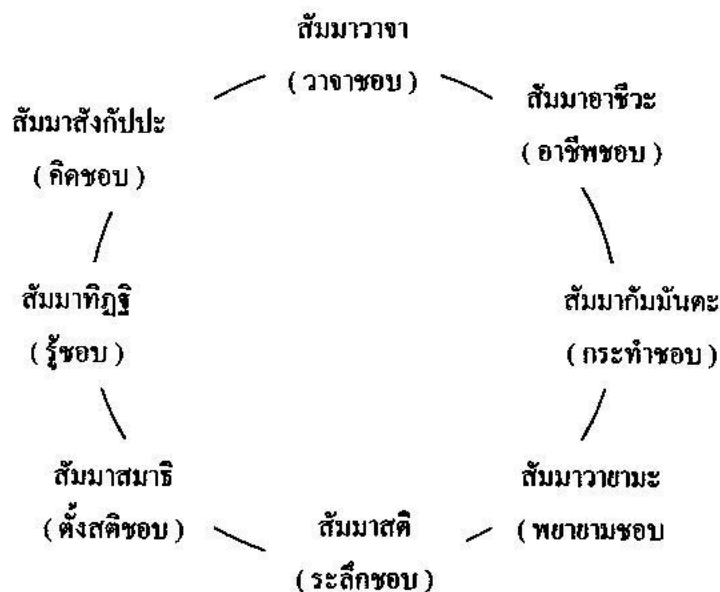
เพราะฉะนั้น เมื่อคืนรันทะยานไปด้วยความอยาก เอาความอยากเป็นตัวนำชีวิต ปัญหา ก็จะเกิดความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งอวิชชาหรือความไม่รู้นั่นเอง ที่จะเป็นตัวนำไปซึ่งการแก้ปัญหาที่ผิดทาง จึงเป็นบ่อเกิดแห่งความทุกข์ขึ้น

ดังนั้น ความหมายของการปริกษาคิจิตวิทยาแนวพุทธ จึงมีความหมายกว้างขวาง คลุมตั้งแต่ความเห็นและความเชื่อที่ถูกต้องไปจนถึงความรู้ความเข้าใจตามภาวะที่เป็นจริง จะทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกและอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนยิ่งขึ้นไป การมีสัมมาทิฐิจะนำไปสู่การดำรงอยู่อย่างเคารพบนอบต่อสรรพสิ่ง อันจะนำไปสู่ความเข้าใจในคำวาฬังพาอาศัย ซึ่งหมายความว่าทุกอย่างดำรงอยู่อย่างเกื้อกูลกัน แต่ก็มีคุณสมบัติที่เป็นอิสระจากกัน

2.2 นิโรธและมรรค

นิโรธ คือ ภาวะไม่มีทุกข์ มีแต่ความสงบ ไม่หวั่นไหว นิโรธเป็นภาวะที่มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์ ภาวะนิโรธจึงเป็นการแสวงหาที่ต้องมุ่งมั่นฝึกฝน ต้องการสติปัญญาที่ละเอียดถี่ถ้วนและพยายามฝึกวันแล้ววันเล่า (โสรัจ โพรแก้ว 2536 : 63)

มรรค คือ ภาวะที่จะนำไปสู่ความสงบแห่งจิต ประกอบด้วยความรู้ที่จะนำไปสู่ความสงบสุขปัจจัยในมรรคมืองค์ 8 มีดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงวงจรของมรรคมีองค์ 8

ที่มา : โสริช โพธิแก้ว 2536 : 63

การเข้าไปปฏิสัมพันธ์กับสิ่งรอบข้างอย่างไม่ถูกต้องจะทำให้เกิดทุกข์ด้วยอวิชชา ตัณหา อุปาทาน ซึ่งมีสมุทัยเป็นสาเหตุ แล้วเกิดทุกข์ในตัวบุคคลขึ้นมา เป็นทุกข์ในใจของเรา อวิชชา ตัณหา อุปาทาน จึงเกิดเป็นทุกข์ หากบุคคลรู้เท่าทันความจริงของโลกและชีวิต แล้วเปลี่ยนวิธีการเข้าไปปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งรอบตัวใหม่ โดยเปลี่ยนจาก อวิชชาเป็นวิชชา และปฏิสัมพันธ์กับสิ่งทั้งหลายด้วยปัญญา สมุทัยก็จะกลายไปเป็นนิโรธ

ดังนั้นวิธีแก้ไขคือ การพัฒนาบุคคลให้มีปัญญากระทั่งหมดอวิชชา คือนิโรธ ไม่มีทุกข์เกิดขึ้นอีก ซึ่งบุคคลต้องพัฒนาตัวเอง นั่นคือ มรรค ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลไปสู่การมีปัญญาจนกระทั่งไม่ต้องอาศัยอวิชชา ตัณหา อุปาทานในการดำเนินชีวิต ซึ่งพระพุทธศาสนาสอนเรื่องธรรมชาติกับมนุษย์ กล่าวคือ (พระธรรมปิฎก 2543 : 49)

1. ความจริงของธรรมชาติหรือกฎธรรมชาติ บุคคลต้องเรียนและใช้ประโยชน์โดยปฏิบัติให้ถูกต้อง โดยมนุษย์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบธรรมชาติทั้งหมด เพราะฉะนั้น ชีวิตมนุษย์จึงต้องเป็นไปตามกฎธรรมชาติเช่นเดียวกับธรรมชาติอื่นๆ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา หรือ ไตรลักษณ์ ภาวะอนิจจัง คือการเปลี่ยนแปลง ภาวะที่เกิดขึ้นจึงทำให้เกิดทุกข์ ซึ่งไม่มั่นคง หวั่นไหว ไม่สงบ ภาวะประการสุดท้าย คือ อนัตตา ซึ่งหมายความว่าเมื่อความเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นได้กับทุกอย่าง สิ่งต่างๆ จึงไม่มีภาวะที่คงที่ ดายตัว

2. การรู้การเข้าใจความจริงนั้น แล้วนำมาใช้ประโยชน์ที่จะทำให้ชีวิตหมดปัญหาอย่างแท้จริง ซึ่งยังจะต้องเข้าใจในกฎแห่งความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันคือ อิทัปปัจจยตา อันเป็นเบื้องหลังของ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ซึ่งหมายความว่าเมื่อความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้กับทุกอย่าง สิ่งต่างๆ จึงไม่มีภาวะที่คงที่ ดายตัว

เมื่อไม่มีตัวตนที่คงที่ตายตัว ทุกอย่างจึงสัมพันธ์เชื่อมโยงถึงกันอย่างเป็นพลวัตอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

“ อิทัปปัจจยตา ” จึงแปลได้ว่า “ เมื่อมีสิ่งนี้ ๆ เป็นปัจจัย สิ่งนี้ย่อมเกิดขึ้น ” (พุทธทาสภิกขุ 2545 : 12)

อิทัปปัจจยตามี 3 ประเภท คือ

1. อิทัปปัจจยตา ของสิ่งที่เป็นเหตุ
2. อิทัปปัจจยตา ของสิ่งที่เป็นผล
3. อิทัปปัจจยตา ของปัจจัยการ คือ อาการที่เกี่ยวข้องกันระหว่างเหตุกับผล

เหตุและผล คือ ความสัมพันธ์เนื่องกันระหว่างเหตุกับผล ถ้าแยกเหตุกับผลออกจากกันแล้ว จะทำให้รู้อะไรได้ส่วนเดียว คือ รู้เพียงส่วนที่เกี่ยวข้องกับเหตุ หรือรู้เพียงส่วนที่เกี่ยวข้องกับผล บุคคลต้องรู้จักความสัมพันธ์กันระหว่างเหตุกับผล จึงจะกล่าวได้ว่าเห็น อิทัปปัจจยตาอย่างเต็มรูปแบบ

ดังนั้น จึงอย่าดูแค่เหตุ อย่าดูแค่ผล ต้องดูความสัมพันธ์กัน ซึ่งมีลักษณะอาการเปลี่ยนแปลง เพราะไม่มีสิ่งใดที่จะเป็นเหตุ อยู่เรื่อยไปโดยส่วนเดียวได้ มันจะต้องกลายเป็นผล หรือหากว่ากลายเป็นผลแล้ว มันก็ไม่ใช่ผลอยู่ได้ตลอดไป มันจะกลายเป็นเหตุอีก ซึ่งพุทธทาสภิกขุได้ยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายไว้ ดังนี้ เป็นแม่ก็คลอดลูกออกมา ลูกนั้นไม่เท่าไร มันก็เป็นแม่อีก มันก็คลอดลูกออกมา แล้วไม่เท่าไรมันก็เป็นแม่อีก นี่มันเหมือนกับว่าเมื่อมันเป็นเหตุ แล้วมันก็ดับไป มันก็เกิดผลขึ้นมา เกิดผลขึ้นมาแล้วมันทำหน้าที่ เป็นเหตุให้เกิดสิ่งอื่นต่อไป มันกลายเป็นเหตุ เหตุมันดับไปมันมีผลขึ้นมา

ถ้าบุคคลเข้าถึงกระบวนการของเหตุปัจจัย หลักการต่างๆ โยงกันแจ่มแจ้งและสู่การปฏิบัติการที่จะฝึกตนได้ แต่ถ้าเข้าใจแค่อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา บุคคลยังไม่สามารถทำอะไรได้เพราะรู้แค่ว่าสิ่งทั้งหลายเกิดดับ เปลี่ยนแปลง ไม่เที่ยง ไม่คงที่ คงอยู่สภาพเดิมไม่ได้ เป็นไปตามเหตุปัจจัย จะเป็นเพียงการได้รู้ แต่ยังไม่ทำได้ แต่เมื่อได้รู้เหตุที่อยู่เบื้องหลังอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ซึ่งก็คือ อิทัปปัจจยตา บุคคลก็จะสามารถนำมาใช้ในการฝึกฝนพัฒนาตนเองได้ พระพุทธศาสนามองชีวิตของมนุษย์ว่าเกิดจากองค์ประกอบต่างๆ มาประชุมกัน โดยสัมพันธ์กันเป็นระบบกระบวนการ บุคคลจะเข้าใจได้ต้องแยกองค์ประกอบ ซึ่งการแยกอย่างง่ายที่สุดคือ รูปธรรม (กาย) และนามธรรม (ใจ) โดยมองว่าองค์ประกอบทั้งหลายสัมพันธ์เป็นปัจจัยแก่กันอย่างไร

3. กระบวนการของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

กระบวนการของการปรึกษาจิตวิทยาสามารถแบ่งออกเป็น การพัฒนาคนของนักจิตวิทยาการปรึกษาแนวพุทธการนำตนเองเข้าเชื่อมสู่โลกของผู้รับบริการ เพื่อค้นหาประเด็น อุปสรรค หรือปัญหาที่ซ่อนเร้นอยู่ในใจของผู้รับบริการ แล้วจึงอาศัยกระบวนการ

แห่งปัญญานำหลักความจริงมาสื่อ เพื่อให้สมาชิกได้มองเห็นโจทย์และทางออก ภายใต้การเลือกด้วยปัญญาที่จะนำพาให้ชีวิตของบุคคลดำเนินไปสู่วิถีที่สอดคล้องกับธรรมชาติ เพื่อกำจัดความเข้าใจที่ถูกต้องทิ้งไป โดยจะมีกระบวนการกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นผลให้บุคคลมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับชีวิตของตน

4. ทักษะการให้คำปรึกษา

ทักษะในการให้คำปรึกษาประกอบไปด้วยทักษะในการฟัง การตั้งคำถามขณะที่ตั้งใจฟัง ซึ่งสามารถแบ่งเป็นทักษะย่อยๆได้หลายด้าน ดังนี้

4.1 การฟังที่มีประสิทธิผล

- สามารถที่จะคงความสนใจและมีจุดร่วมอยู่ในเรื่องของผู้รับบริการ
- สามารถที่จะนั่งเงียบและตอบสนองเพียงเล็กน้อยขณะที่ผู้รับบริการกำลังพูด
- สามารถที่จะเข้าใจเนื้อเรื่องและอารมณ์ของผู้รับบริการที่แสดงออกมา

4.2 สิ่งที่ต้องทำในการฟัง

- พยายามสบตาผู้รับบริการตลอดเวลาที่พูด
- ตอบสนองตามการแสดงออกทางสีหน้าของผู้รับบริการ ยิ้มหรือสงบนิ่ง แม้ว่าเรื่องนั้นจะทำให้ผู้รับบริการรู้สึกตกใจ
- พยายามที่จะคงความเงียบไว้ขณะที่ผู้รับบริการหยุดคิดก่อนที่จะพูดต่อ
- ตรวจสอบบ่อยๆ ว่าฟังเนื้อหาที่ผู้รับบริการพูดได้ถูกต้อง โดยการทวนคำพูดและสะท้อนความรู้สึกของผู้รับบริการ
- ฟังว่าผู้รับบริการพูดอะไร พูดอย่างไร สำเนียงการพูดจะถูกจะกักตลอดจนการกระแอมกระไอ
- สังเกตการณ์แสดงออกทางสีหน้า ลักษณะการวางมือ ตลอดจนภาษากายของผู้รับบริการ
- การใช้คำถามปลายเปิด เช่น อะไร อย่างไร

4.3 สิ่งที่ไม่ควรทำในการฟัง

- หลีกเลี่ยงการตั้งคำถามจำนวนมากๆ โดยเฉพาะเริ่มต้นการให้คำปรึกษา
- หลีกเลี่ยงการตั้งคำถามที่ผู้ให้การปรึกษาอยากรู้ ข้อมูลที่ได้อาจไม่จำเป็นและไม่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาของผู้รับบริการ
- ไม่ขัดจังหวะผู้รับบริการโดยการให้ความเห็น คำถามหรือการตัดสิน ซึ่งจะเปิดเผยเรื่องราวของเขา

- ไม่แปลความหมายเร็วเกินไป เพราะจะทำให้ผู้รับบริการเกิดภาวะป้องกันตนเอง
- ไม่ให้ข้อแนะนำ เพราะอาจเป็นข้อแนะนำที่ผิดและผู้รับบริการอาจปฏิเสธข้อแนะนำนั้นได้

4.4 ทักษะในการให้ความสนใจ

ทักษะในการให้ความสนใจเป็นความสามารถที่จะคงความสนใจในเรื่องของการสนทนา ผู้ให้การปรึกษาต้องให้ความสนใจผู้รับบริการ ไม่ใช่สนใจตนเอง ผู้รับบริการสามารถสังเกตความสนใจของผู้ให้การปรึกษาจากสีหน้า โดยเฉพาะการสบสายตา ท่านั่ง ภาษากาย ทักษะนี้ยังสามารถสังเกตได้จากความสามารถของผู้ให้การปรึกษาในความอดทน ไม่ขัดจังหวะหรือรบกวนเมื่อผู้รับบริการหยุดคิดระหว่างการสนทนา

4.5 การให้กำลังใจ

การให้กำลังใจอาจแสดงออกได้ทั้งคำพูด หรือท่าทาง ซึ่งผู้ให้การปรึกษาอาจใช้กระตุ้นให้ผู้รับบริการพูดต่อไป

- การให้กำลังใจโดยใช้ท่าทาง ได้แก่ การผงกศีรษะ การผายมือ
- การให้กำลังใจโดยการใช้คำพูด เช่น ใช่ ดิฉันเข้าใจ กรุณาพูดต่อไป

การใช้วลีสั้นๆ เช่น ครับ ค่ะ

นอกจากการนั่งเงียบแล้ว ผู้ให้การปรึกษาอาจจะให้กำลังใจเสริมเล็กน้อยโดยพูดว่า ค่ะ ครับ หรือ ใช่ แล้วแต่ผู้ให้คำปรึกษาจะชอบคำไหน

4.6 การทวนคำพูด

การทวนคำพูด หมายถึง การทวนคำพูดของผู้รับบริการโดยใช้คำพูดหรือสำนวนของผู้ให้การปรึกษาเองและรวมถึงคำพูดสำคัญของผู้รับบริการ การทวนคำพูดไม่ใช่การเลียน คำพูดแบบนกแก้วนกขุนทอง

จุดมุ่งหมายของการทวนคำพูดเพื่อที่จะพิสูจน์ว่าผู้ให้การปรึกษากำลังติดตามเรื่องราว และเข้าใจในสิ่งที่ผู้รับบริการได้พูดถึงและสนับสนุนให้ผู้รับบริการพูดต่อ การทวนคำพูดนี้ทำให้ผู้ให้การปรึกษาสามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเองด้วย

4.7 การสะท้อนความรู้สึก

การสะท้อนความรู้สึกมีความหมายเดียวกับการพูดซ้ำ ในความรู้สึกที่ผู้รับบริการแสดงออกไม่ว่าจะเป็นคำพูดที่ชัดเจนหรือว่าเป็นนัย ตลอดจนการแสดงออกด้วยท่าทาง เช่น ดิฉันรู้สึกว่าคุณกำลังไม่สบายใจ เพราะว่าครอบครัวของคุณมักหาเรื่องทะเลาะกับคุณ

4.8 การเผชิญหน้า

การเผชิญหน้า หมายถึง การท้าทายผู้รับบริการโดยการเสนอแนวทางใหม่ๆ หรือแตกต่างออกไปจากสิ่งที่ผู้รับบริการรู้สึก พูด ทำ หรือเชื่อว่า การท้าทายนั้นเป็นเรื่องที่ยาก และเสี่ยง ดังนั้น การเผชิญหน้าควรใช้ในระยะท้ายๆของการให้บริการ เมื่อความสัมพันธ์

ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับบริการดีแล้ว และควรใช้ต่อเมื่อผู้ให้คำปรึกษาสังเกตพบความขัดแย้งในประเด็นต่อไปนี้

- สิ่งที่ได้รับบริการพูดตอนนี้และได้พูดไปแล้ว เช่น “ก่อนหน้านี้คุณพูดว่าคุณเกลียดเขา แต่ตอนนี้คุณพูดว่าคุณขาดเขาไม่ได้” ดังนั้นจึงไม่แน่ใจในจุดยืนของคุณ”
- สิ่งที่ได้รับบริการพูดและสิ่งที่รู้สึก เช่น “คุณบอกว่าคุณกำลังมีความสุข แต่ฉันเห็นว่าคุณกำลังร้องไห้”
- สิ่งที่ได้รับบริการพูดและกระทำ เช่น “คุณพูดราวกับว่าคุณผิดหวังในตัวเขา มากและไม่ต้องการเขาอีกต่อไป แต่คุณก็ตั้งใจจะไม่ทิ้งเขาไป”

4.9 ทักษะการตั้งคำถาม

วิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถามตลอดจนน้ำเสียงจะมีผลต่อผู้รับบริการให้ตอบหรือนิ่งเงียบก็ได้ ขณะเริ่มต้นของการให้บริการการปรึกษาผู้ให้การปรึกษควรตั้งคำถามปลายเปิดซึ่งดูไม่น่ากลัวสำหรับผู้รับบริการ คำถามปลายเปิดเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการได้เล่าเรื่องราวความคิดความรู้สึกได้อย่างอิสระ ตัวอย่างของคำถามปลายเปิดคือคำถามที่ใช้คำว่า “อะไร” “เมื่อไร” “อย่างไร” หรือ “ที่ไหน”

คำถามที่เริ่มต้นด้วยคำว่า “ทำไม” นั้นไม่เหมาะสมเพราะจะทำให้ผู้รับบริการมีความรู้สึกเหมือนกับกำลังถูกสอบสวนหรือซักถาม ผู้ให้การปรึกษายังคงต้องพยายามหลีกเลี่ยงการตั้งคำถามมากเกินไป เพราะจะทำให้ผู้รับบริการท้อแท้ที่จะพูดต่อไป ตัวอย่างของคำถามที่ดี

“วันนี้เราจะพูดเรื่องอะไรกันดี”

ตัวอย่างคำถามที่ไม่ควรใช้

“มันเป็นความเจ็บปวดใช่ไหม”

ประเภทของคำถาม

1. คำถามปลายเปิด

- ไม่สามารถตอบได้ง่ายๆ โดยใช้คำว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”
- ต้องการคำอธิบาย
- ใช้คำว่า “อะไร” “ได้ไหม” “ควรไหม” “อย่างไร”

คำถามปลายเปิดมีประโยชน์ คือ

- สนับสนุนให้ผู้รับบริการได้พูดคุยอย่างละเอียด
- ทำให้การสนทนาไปในแนวทางที่แน่นอน
- ช่วยค้นหาอารมณ์ของผู้รับบริการ

ข้อควรระวังในการใช้คำถามปลายเปิด

- หลีกเลี่ยงการใช้คำถาม “ทำไม”

- หลีกเลี่ยงการตั้งคำถามจำนวนมาก
- หลีกเลี่ยงการตั้งคำถามประเภทเดียว

2. คำถามปลายปิด

- ต้องการคำตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่
- เริ่มต้นด้วยคำว่า ใช่ไหม หรือ ใช่หรือไม่

คำถามปลายปิดมีประโยชน์คือ

- เพื่อรวบรวมข้อมูล
- เพื่อที่จะทำให้กระจ่าง

ข้อควรระวังในการใช้คำถามปลายปิด

- การให้บริการการปรึกษาอาจกลายเป็นการซักถาม
- ผู้รับบริการจะสื่อสารน้อยลง

4.10 การสรุปความ

ผู้ให้การปรึกษาควรสรุปความหลังจากที่ผู้รับบริการได้พูดไปแล้วระยะหนึ่งโดยใช้สำนวนหรือประโยคของผู้ให้การปรึกษาเอง เพื่อที่จะให้ผู้รับบริการเข้าใจเรื่องและปัญหาของตนเองได้ชัดเจนขึ้น ควรสรุปประเด็นทั้งหมดของการพูดคุยกัน ทั้งปัญหา สาเหตุ และความต้องการ ก่อนที่จะจบการปรึกษา เช่น

“ขอพูดสั้นๆ ว่า”

“ทั้งหมดที่พูดมานี้หมายความว่า.....”

“โดยสรุป”

5. กระบวนการให้คำปรึกษา

5.1 การสร้างความอบอุ่นใจ

ในการให้คำปรึกษานั้นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ การสร้างความอบอุ่นใจและใส่ใจให้แก่ผู้รับคำปรึกษาเพื่อที่ผู้รับการปรึกษาจะได้เปิดเผยเรื่องราวของตนต่อไป จุดมุ่งหมายของการสร้างความอบอุ่นใจ คือ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกัน เริ่มต้นด้วยการให้การต้อนรับอย่างเป็นกันเอง การแนะนำตัว การทำข้อตกลงเบื้องต้น โดยการอธิบายถึงจุดประสงค์ของการให้คำปรึกษา การรักษาความลับ และระยะเวลาที่จะใช้ในการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาผ่อนคลายเพียงพอที่จะพูดคุยกันต่อไป

5.2 การสำรวจปัญหา

ผู้ให้การปรึกษาจะต้องทำให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจปัญหาของตน เพื่อที่จะได้หาทางออกแก่ปัญหานั้นๆได้ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้รับการปรึกษาสามารถแสดงออกและเข้าใจ

แก่นแท้เกี่ยวกับปัญหาของตนเองได้อย่างชัดเจน โดยสิ่งที่จะต้องทำ คือ การสร้างภาพที่สมบูรณ์ของปัญหาเท่าที่จะทำได้ ค้นหาแง่มุมของปัญหาที่มีความกดดันที่สุด และเข้าใจสถานการณ์ทั่วไปของผู้รับบริการ

5.3 การตัดสินใจ

หลังจากที่ได้ค้นปัญหาและความหมายของปัญหาให้แก่ผู้รับคำปรึกษาแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาสามารถที่จะเสนอทางเลือกในการจัดการกับปัญหาได้ โดยขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจได้เอง ตามทางเลือกที่มี ซึ่งสิ่งที่ผู้ให้การปรึกษาพึงกระทำ คือ การเสนอทางเลือกที่หลากหลายในการมองปัญหา และการให้ข้อมูลใหม่ หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

5.4 การนำไปปฏิบัติ หรือการวางแผนการแก้ไขปัญหา

ในขั้นตอนนี้ ผู้รับคำปรึกษาและผู้ให้การปรึกษาสามารถค้นหาแนวทางหรือกลวิธีในการแก้ไขปัญหามีหลายแนวทาง ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเลือกเป้าหมายที่เหมาะสม และคิดกลวิธีเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างเป็นขั้นตอน ให้กำลังใจผู้รับคำปรึกษาที่จะพยายามกระทำตามขั้นตอน และคอยสนับสนุนให้ผู้รับการปรึกษาต่อสู้กับโลกภายนอก ให้กำลังใจเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาดึงศักยภาพของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เกิดความรู้สึกพอใจในตนเองมากขึ้น และความสัมพันธ์จะสิ้นสุดลงเมื่อการให้การปรึกษาได้สิ้นสุดลงตามจำนวนครั้งที่ตกลงกันไว้ หรือเมื่อผู้รับการปรึกษาไม่มีความจำเป็นที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้ให้คำปรึกษาต่อไป

พฤติกรรมก้าวร้าว

1. ความหมายของความก้าวร้าว

ความก้าวร้าว (Aggression) เป็นเรื่องที่มีความสนใจกันมากเพราะความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดผลต่อเนื่องอีกหลายประการ เช่น ปัญหาอาชญากรรม โรคจิต โรคประสาท ตลอดจนปัญหาการปรับตัว ได้มีผู้ให้ความหมายความก้าวร้าวหลายคน เช่น

สุขุมาลัย คำหว่าน (2543 : 22) สรุปความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่ทำความเสียหายให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น ทั้งทางกาย ทางวาจา รวมถึงพฤติกรรมทำลายสิ่งของ

สุชา จันทน์อม (2544 : 57) อธิบายว่าความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมของคนที่ไม่มีความสุข อีกอย่างหนึ่งอาจแสดงออกทางร่างกาย หรือทางวาจาก็ว่าได้ เช่น การทำลายข้าวของการทำลายร่างกาย การดูต่ำ การพูดหยาบคาย เป็นต้น การก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เรียนรู้จากสังคม เด็กใช้ป้องกันตัวเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุ เด็กมักจะโต้เถียงเมื่อถูกเพื่อนล้อเลียน เด็กมักจะชกต่อย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีวิธีเรียกร้องความสนใจจาก

เพื่อน ๆ อีกด้วย เพื่อให้เพื่อน ๆ เกรงกลัว พฤติกรรมก้าวร้าวนี้ สังคมมักจะติเตียน ทำให้พวกก้าวร้าวมักจะต่อต้านสังคม

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546 : 317) ได้ให้ความหมายว่า ความก้าวร้าว หมายถึง การกระทำที่บุคคลตั้งใจทำเพื่อที่จะทำร้ายคนอื่น ผู้ซึ่งต้องการที่จะหนีไปจากสภาพถูกทำร้ายนั้น การทำร้ายนี้เป็นไปได้ทั้งต่อร่างกายและต่อจิตใจ ดังนั้น การทุบตีทำร้ายร่างกาย การฆ่า จึงเป็นความก้าวร้าว และการทำให้เจ็บใจด้วยการพุดจา การใช้สายคาดุหมิ่น นับว่าเป็นความก้าวร้าวด้วยเหมือนกัน

สุพัตรา พันธุวร (2546 : 8) สรุปความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวว่า หมายถึง การแสดงออกในรูปคำพูดและการกระทำที่รุนแรง มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งทำร้ายผู้อื่นให้ได้รับอันตราย บาดเจ็บหรือเกิดความเสียหายทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนทรัพย์สินต่าง ๆ โดยเจตนาเพื่อขจัดความคับข้องใจ ความโกรธ ความเครียด และความรู้สึกไม่พอใจต่าง ๆ ที่มีต่อผู้อื่นหรือสิ่งรอบตัว

นางพางา ลิ้มสุวรรณ (2539 : 428) ให้ความหมายของความก้าวร้าวทางจิตเวชว่า หมายถึง พฤติกรรมการต่อสู้ของเด็กต่อการบังคับของผู้ใหญ่ ผสมกับการแสดงออกของอารมณ์โกรธ ไม่พอใจเมื่อไม่ได้ตามต้องการ การบีบบังคับของผู้ใหญ่ อาจมีได้หลายรูปแบบ เช่น ถูกกักขัง ผูก มัด ถูกห้ามด้วยวาจาต่างๆ บ่นว่าพร่ำเพรื่อ โดยเด็กอาจแสดงความก้าวร้าวเป็น 2 แบบ คือ

1. การแสดงความก้าวร้าวอย่างเปิดเผย เช่น ทำร้ายตนเอง ฉีกเสื้อผ้า หนังสือเครื่องเขียน หรือทุบตี เตะ ถีบ

2. การแสดงความก้าวร้าวเงียบ หรือ คืบเงียบ เช่น ไม่ยอมกินอาหาร ไม่ยอมนอน ไม่ยอมขับถ่าย บอกอะไรก็ไม่ฟัง

เพชรชมพู เทพพิพิท (อ้างถึงใน กอบโชค จวงษ์ 2541 : 7) ได้แสดงความหมายพฤติกรรมก้าวร้าวเป็น 3 ความหมายคือ

1. ความหมายในด้านอารมณ์ ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นเป็นการระบายอารมณ์โกรธออกมาเนื่องจากมีบุคคลหรือสิ่งใดมาทำให้โกรธ มีระดับรุนแรงมากขึ้นก็จะถึงขีดที่บุคคลไม่สามารถยับยั้งอารมณ์ไว้ได้ ทำให้แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมา เช่น การที่บุคคลมาพุดจา ดูถูก หรือพุดให้เจ็บช้ำน้ำใจ ขั้นแรกอาจแสดงหน้าแดงกำมือแน่นด้วยความโกรธ เมื่อความรู้สึกโกรธรุนแรงมากขึ้นก็อาจตรงเข้าทำร้าย หรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงต่อผู้ที่มาทำให้โกรธได้ บางครั้งอาจแค้นโมโห ทำร้ายตนเอง เช่น กำหมัดแน่น กัดกรามหรือกัดริมฝีปากตนเองจนรู้สึกเจ็บ ฯลฯ

2. ความหมายในด้านแรงจูงใจ ในความหมายนี้ เน้นเรื่องแรงจูงใจให้บุคคลกระทำการที่รุนแรงก้าวร้าวขึ้น การกระทำที่พิจารณาว่าเป็นการก้าวร้าวจะต้องทำด้วยเจตนาที่จะมุ่งทำร้ายผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

3. ความหมายด้านพฤติกรรม หมายถึง การตอบสนองด้วยการส่งสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดอันตรายให้กับบุคคลและสังคม

บัลส์ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน 2532 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Buss 1969 : 1-7) อธิบายความหมายของความก้าวร้าว “ความก้าวร้าวเป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้น ในรูปแบบของการกระทำอย่างทันที โดยมีเจตนาทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด”

ตารางที่ 1 ลักษณะรูปแบบด้านต่างๆของพฤติกรรมก้าวร้าวจากการวิเคราะห์ของ Buss

พฤติกรรม	Active		Passive	
	ตรง	อ้อม	ตรง	อ้อม
ทางกาย	ชกต่อย	เล่นตลกยั่วเย้า	ขวางทางเดิน	แสดงท่าที่เฉยเมย ต่อคำสั่ง
ทางวาจา	พูดดูหมิ่น	นินทา	พูดต่อว่า	พูดปฏิเสธ

ที่มา : บัลส์ (Buss 1969 : 1-7)

เฮอร์ล็อก (Hurlock อ้างถึงในอิงยง ยุทธศักดิ์ 2539 : 18) ได้กล่าวว่า “ความก้าวร้าวเป็นการแสดงออกถึงความเกลียดชัง โดยที่ไม่ได้เกิดจากการยุแหย่ของบุคคลอื่น เด็กอาจจะแสดงความก้าวร้าวทั้งด้วยท่าทางและวาจาต่อผู้อื่นโดยเฉพาะกับเด็กที่เล็กกว่า เด็กอายุ 2-4 ปีจะแสดงความก้าวร้าวบ่อยและลดลงไปตามอายุ ความก้าวร้าวทางกายจะลดลงและความก้าวร้าวทางคำพูดจะเพิ่มขึ้น” เช่นเดียวกับ บัลส์ (Buss) ให้ความเห็นเช่นเดียวกันว่า “ความก้าวร้าวอาจแสดงออกได้ทั้งคำพูด การกระทำทางร่างกาย การนินทาลับหลังและการทำลายทรัพย์สิน”

อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura อ้างถึงใน สุมิตรา นิธิสินประเสริฐ 2540 : 18) ได้เสนอว่า การพิจารณาพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวหรือไม่นั้นมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาอยู่ 2 ประการคือ

1. เป็นพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือเป็นพฤติกรรมที่ทำลายทรัพย์สิน การทำให้บุคคลได้รับความเสียหายทางร่างกายอาจทำได้โดยการทำร้ายโดยตรง หรือทำร้ายทางอ้อม โดยทำให้บุคคลได้รับอันตรายเสียหายจากการกระทำของคน และการทำให้บุคคลได้รับความเสียหายทางจิตนั้น อาจทำได้โดยการดูถูกดูหมิ่นทำให้อับอายขายหน้า หรือการใช้อำนาจบังคับจิตใจ เป็นต้น

2. เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการตัดสินใจจากสังคมว่าพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว เพราะมีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บ หรือทำลายทรัพย์สิน โดยผู้กระทำตามบทบาทหน้าที่ในสังคมหรืออาจทำโดยไม่มีเจตนาหรือมีข้อยกเว้นอื่นๆ ที่สังคมกำหนดไว้ให้ทำได้ ยกตัวอย่างเช่น ช่างก่อสร้างทุบตึกเพื่อสร้างตึกใหม่ ถือได้ว่าเป็นการ

กระทำตามบทบาทหน้าที่ในสังคม และในทางตรงกันข้าม มีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ได้รับกาตัดสินจากสังคมว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวได้ แม้จะไม่มีผู้ใดได้รับบาดเจ็บ หรือยังไม่มีทรัพย์สินเสียหาย เช่น คนที่มีเจตนาฆ่าผู้อื่น แต่ไม่สำเร็จ เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเดียวกัน อาจได้รับการตัดสินต่างกันขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจ และเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ของผู้กระทำด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าจึงสรุปได้ว่า ความก้าวร้าวเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ขาดความยับยั้งชั่งใจ และเป็นไปในทางของความรุนแรงทั้งทางกริยา คำพูดหรือแม้แต่ความคิด ที่เป็นผลจากสภาวะทางอารมณ์โกรธ ความคับข้องใจหรือเกิดจากการถูกกระตุ้นและแรงจูงใจให้ตอบสนองในทางที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนและเสียหายแก่สิ่งต่างๆ ไม่ว่า คน สัตว์ และสิ่งของ ซึ่งเป็นการกระทำที่บุคคลและสังคมไม่ยอมรับ

2. ประเภทของความก้าวร้าว

นักการศึกษา ได้แบ่งประเภทความก้าวร้าวไว้ดังนี้

บัสส์(พรทิพย์ ทรรศสิน 2532 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Buss 1961 : 1-7) แบ่งความก้าวร้าวเป็น 2 ชนิด

1. ความก้าวร้าวทางกาย (Physical aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออกทางอวัยวะทางกาย เช่น แขน ขา ฟัน หรือใช้อวัยวะทางกายรวมทั้งอาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal aggression) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นโดยใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด ซึ่งจำแนกออกเป็นสองลักษณะด้วยกันคือ

2.1 การปฏิเสธ ในการปฏิเสธมักจะแสดงท่าทางประกอบด้วย เช่น หลบหน้า ท่าทางรังเกียจ ไม่ยอมเข้ากลุ่ม ส่วนพูดในการใช้ปฏิเสธ ได้แก่ เช่น "ออกไปเดี๋ยวนี้" หรือการพูดให้ร้าย "ฉันไม่ชอบคุณ" ร่วมกับการแสดงอารมณ์เพื่อทำลายความรู้สึกต่อคนอื่น

2.2 การบังคับการพูดบังคับเป็นลักษณะของการทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดสำหรับการบังคับนี้บุคคลเรียนรู้การบังคับจากการสังเกตหรือการเลียนแบบจากการกระทำของบุคคลอื่นเช่น บิดา มารดา ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น

ในความเห็นของ เบอร์โควิทซ์ (Berkowitz 1964 : 3) ความก้าวร้าวหมายถึงการกระทำที่รุนแรงผิดปกติ เช่น เขียนกระดานแรงๆ นั่งแรงๆ กระแทกม้านั่งหรือบานประตูแรงๆ เป็นพฤติกรรมก่อให้เกิดความเสียหาย มีความมุ่งมั่นที่จะทำร้ายหรือทำลายบางสิ่งบางอย่างซึ่งคล้ายคลึงกับความคิดเห็นของ เฟชแบค (สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี 2534 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Feshbac 1956 : 257) ที่กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นการระบายอารมณ์ที่ตึงเครียด และสอดคล้องกับสเตอร์(สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี. 2534 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Storr.1984 : 37) เห็นว่ามนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องระบายความก้าวร้าวของตน เหมือนกับระบายแรงขับทางเพศ

และความก้าวร้าวเป็นความต้องการภายในของมนุษย์ เช่นเดียวกับความต้องการทางเพศและความหิว

บาท ยอซิจและโรนัลด์ (Bach, George R. and Ronald M. 1970 : 279) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ลักษณะการก้าวร้าวที่แสดงความโกรธออกมา เนื่องจากเกิดความคับข้องใจในการแก้ปัญหาและมีเจตนาที่ทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือเดือดร้อน

2. ลักษณะการแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริงเพื่อที่จะให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ปรับปรุงพฤติกรรมของเขาแต่ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพที่เคยมีต่อกันทั้งทั้งที่วัตถุประสงค์จริง ๆ แล้วไม่ต้องการที่จะทำลาย หรือทำร้ายผู้อื่น

ส่วนอัลเบอร์ตี และเอ็มมอนส์ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน. 2532 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Alberti and Emmons. 1978 : 21 - 34) ก็ได้แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะเช่นกันคือ

1. ความก้าวร้าวโดยทั่ว ๆ ไป หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นใน ทุก ๆ สถานการณ์ อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านี้มีความมั่นใจในตนเองมากเกินไป จะพูดกับใครมักจะออกคำสั่งและพูดดูถูกความคิดของผู้อื่น ดังนั้น บุคคลเหล่านี้มักจะเกิดความขัดแย้งกับกลุ่มเสมอ จึงทำให้เพื่อนน้อยมาก และบุคคลเหล่านี้ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่นมากแต่เขามักจะไม่รู้จะทำอย่างไร เพื่อที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

2. ความก้าวร้าวตามสถานการณ์ หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่น ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและต้องการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ ตามที่ผู้อื่นเสนอแนะไว้

จากคำจำกัดความและแนวคิด เกี่ยวกับความก้าวร้าวที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่าความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของบุคคล ที่จะแสดงการกระทำในลักษณะที่รุนแรง ผิดปกติเพื่อตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ และความรู้สึกที่ไม่ดีต่าง ๆ ซึ่งการกระทำนั้นจะก่อให้เกิดผลเสียทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นได้

3. ลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว

พฤติกรรมความก้าวร้าว นั้นมีหลายลักษณะและระดับของ ความรุนแรง ซึ่งปัทมทิพย์ สุภานันท์ (2539 : 24-25) ได้กล่าวถึงอาการและการแสดงที่เป็นสัญญาณของพฤติกรรมก้าวร้าว ใน 3 ลักษณะ คือ

1. การแสดงออกทางสีหน้า มักพบว่า สีหน้าบึ้งตึง โกรธ ทำทางไม่พอใจ แววตาไม่เป็นมิตร

2. การเคลื่อนไหวและการกระทำ คือ กระวนกระวาย อยู่นิ่งไม่ได้, กระแทกหรือกระทำด้วยความรุนแรง, หยุดกิจกรรมที่ทำอยู่อย่างทันทีทันใด

3. แสดงออกทางคำพูด ในเด็กที่สามารถพูดได้โดยเจตนาโดยผิดปกติ, ได้ตอบด้วยน้ำเสียงห้วน, พูดก้าวร้าว วิพากษ์วิจารณ์หรือตำหนิตัวตน

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความรุนแรงของพฤติกรรมก้าวร้าว 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับอ่อน สีหน้าบึ้งตึง โกรธ แวศาไม่เป็นมิตร แสดงท่าทางไม่พอใจ พูดโต้ตอบด้วยน้ำเสียงห้วน ขึ้นเสียง

2. ระดับปานกลาง ส่งเสียงดังกระแทกหรือกระทำด้วยความรุนแรง เอะอะวางอำนาจ ขู่ตะคอก

3. ระดับรุนแรง ขาดสติ ขาดความยับยั้งชั่งใจ ชกต่อย ทุบตี ทำร้ายผู้อื่น ทำลายข้าวของ

นอกจากนี้ อารียา นูซอเน็ค (2541 : 2) ได้เสนอถึงลักษณะของความก้าวร้าว ว่ามี 2 ประเภท คือ

1. ก้าวร้าวทางกาย ได้แก่ การทะเลาะ ชกต่อย อาละวาด ลักขโมย บางคนโกรธใครแล้วก็ชกต่อย ทำร้ายร่างกายหรือแกล้งล้มหลัง บุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวถือว่าเป็นภัยต่อสังคมอย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นบุคคลอันธพาลป่าเถื่อน เด็กที่มีนิสัยอันธพาลมักมีสาเหตุมาจากความไม่สมหวังทางจิตใจ ถูกพ่อแม่ทิ้งขว้าง ขาดความอบอุ่น เอาชนะอุปสรรคไม่ได้

2. ก้าวร้าวทางวาจา เป็นพฤติกรรมเช่นเดียวกับการก้าวร้าวทางกายแต่ไม่รุนแรงมากนัก เป็นแต่เพียงการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงใช้วาจาหยาบคาย ขาดคุณสมบัติผู้ดี ชอบตั้งวงนินทาชาวบ้าน นำข้อบกพร่องของผู้อื่นมาวิจารณ์เป็นเรื่องขบขัน

โรซานี พริตตัน (พรทิพย์ จุงมาโนช, ผู้แปล, ม.ป.ป. ; 259) ได้กล่าวไว้ถึงพฤติกรรมของบุตรที่เป็นลักษณะของเด็กก้าวร้าวและควบคุมได้ยากที่ไม่พึงปรารถนาสำหรับบิดามารดาไว้พิจารณาถึงพฤติกรรมของบุตร ดังนี้

- 1) ใช้กำลังต่อสู้กับคนอื่น ๆ
- 2) ไม่เคารพต่อกฎระเบียบและอำนาจหน้าที่ในชั้นเรียน
- 3) มีแนวโน้มในการตำหนิผู้อื่น
- 4) มีความขัดแย้งและการต้านทานอำนาจกับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ
- 5) ไม่ใส่ใจในสิทธิและความรู้สึกของผู้อื่น (พฤติกรรมที่ชอบสาบาน คดโกง ลักขโมย และก่อความวุ่นวาย)

4. การลดพฤติกรรมก้าวร้าว

เสาวณี ยิ่งงามแก้ว (อ้างถึงใน วรณช มิตรพิทย์ 2538 : 34) ได้อธิบายเกี่ยวกับการลดพฤติกรรมก้าวร้าวว่า สามารถทำได้โดยการแก้ไขและช่วยเหลือเด็กก้าวร้าว มีระดับความง่ายยากแตกต่างกัน บางครอบครัวอาจมีปัญหายุ่งยากและมีรายละเอียดของปัญหาซับซ้อน ถ้าเริ่มให้ความช่วยเหลือเด็กตั้งแต่เริ่มมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา จะได้ผลดีมาก

การลดพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้หลักการเรียนรู้ทางสังคมนำมาสู่การฝึกเด็กในครอบครัว เป็นวิธีการช่วยเหลือเด็กและครอบครัวที่ได้ผล ครอบครัวทั่วไปนั้นมีความผูกพันและความสัมพันธ์ที่ดี เมื่อครอบครัวพบปัญหาก็ต้องร่วมมือกันหน้าเข้าปรึกษาหารือกัน นำไปสู่การคลี่คลายปัญหา กล่าวได้ว่า พ่อแม่มีความสำคัญยิ่งในการแก้ไขและช่วยเหลือลูก

ในกรณีที่มีปัญหาความซับซ้อนมากขึ้น พฤติกรรมของเด็กเป็นไปในรูปแบบที่มีการต่อต้านอย่างรุนแรง ปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ได้ มีพฤติกรรมหนีบ้าน รวมถึงหนีโรงเรียน การช่วยเหลือจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากสถานศึกษา และถ้ามีปัญหายิ่งยักยิ่งขึ้น เช่น มีเรื่องลักขโมย พูดยุติ มีการเข้าร่วมกลุ่มตั้งแก๊งค์ กลับบ้านด่า ทำเช่นนี้เป็นเวลานานกว่าครึ่งปีก็จำเป็นต้องแก้ไขในระดับผู้ชำนาญการ ซึ่งมีการบำบัดรักษาด้วยวิธีการต่างๆ มีการทำครอบครัวบำบัด หรืออาจมีวิธีการอื่นๆ เพื่อช่วยให้ความยุ่งยากลดน้อยลง

4.1 วิธีการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

1. การลดพฤติกรรมก้าวร้าว มีหลักคือ ทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นอ่อนกำลังลงและทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีความเข้มแข็งขึ้น
2. เด็กที่แสดงอารมณ์โมโหร้าย พฤติกรรมก้าวร้าว แล้วได้สิ่งที่เด็กเรียกร้อง เชื่อแน่ว่าครั้งต่อไปเด็กจะแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นบ่อยยิ่งขึ้นอีก
3. วิธีการจัดการปัญหาอารมณ์โกรธของเด็กนั้นจะต้องไม่ให้เด็กได้รางวัลหรือแรงเสริม
4. ต้องกำหนดพฤติกรรมปัญหาที่ต้องการแก้ไขให้ชัดเจน เช่น ตีผู้อื่น ให้แก้ไขทีละเรื่องเท่านั้น
5. ให้ใช้วิธี “ขอเวลานอก” เมื่อเด็กแสดงอารมณ์ร้าย โดยให้เด็กอยู่ในวงจำกัด อาจเป็น

การจำกัดบริเวณทุกครั้งที่เกิดอารมณ์ร้าย

6. ต้องไม่ลืมนำเด็กออกจากห้องเมื่อครบ 5 นาที ซึ่งเป็นระยะเวลาที่นานพอควร
7. ห้องที่เด็กเข้าไปอยู่เพื่อสงบลงนั้น ควรเป็นห้องที่ไม่รกแล้ว แต่ต้องไม่มีรางวัล เช่น ของเล่น ทวี ฯลฯ ควรเป็นห้องเงียบๆ วังเปล่า มีความสว่างพอควร มีเก้าอี้ให้เด็กนั่งพัก
8. เวลาที่พาเด็กไปห้องพักนั้น พ่อแม่จะต้องไม่ดูค่า บ่นว่า เพราะสิ่งเหล่านี้ อาจจะเป็นแรงเสริม ทำให้เด็กพอใจที่ทำให้พ่อแม่หัวเสีย พ่อแม่ต้องสงบ สุภาพ แต่หนักแน่น พาเด็กไปขอเวลานอกทุกครั้งที่แสดงอาการก้าวร้าว
9. ข้อควรจำคือการฝึกเด็กนั้นไม่ได้สำเร็จลงด้วยการฝึกเพียงครั้งเดียว แต่จะต้องมีการฝึกอย่างสม่ำเสมอ จึงจะเห็นการเปลี่ยนแปลง
10. ควบคู่ไปกับการฝึกปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พ่อแม่ต้องให้การเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยการให้รางวัลหรือการเสริมแรง อาจเป็นไอศกรีม คำชมเชย

ความสนใจใยดีกับสิ่งที่พ่อแม่ชื่นชมให้เกิดขึ้น เป็นรางวัลให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์มีความเข้มแข็งขึ้นในเด็กคนนั้น

11. ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว พ่อแม่ต้องคิดหาพฤติกรรมอื่นๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นใหม่แนะนำมาโดยให้การเสริมแรง โดยต้องไม่ลืมว่าการฝึกปรับพฤติกรรมนั้นต้องมีความสม่ำเสมอจึงจะเกิดการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

12. ควบคู่ไปกับการฝึกปรับพฤติกรรมของลูก พ่อแม่จะต้องเป็นแบบอย่างของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อให้ลูกได้รับไว้เป็นตัวอย่างที่ดี (วรณัฐ ทรัพย์มี 2538)

5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

นักจิตวิทยาศึกษาความก้าวร้าว โดยอธิบายถึงการเกิด และพัฒนาการของความก้าวร้าวตามทฤษฎีและแนวคิดด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับพันธุกรรม

นักจิตวิทยาที่มีความเชื่อว่า ความก้าวร้าวเกิดจากพันธุกรรม ได้แก่ ฟรอยด์ กล่าวคือ ฟรอยด์ (ประพันธ์ สุททาวาส 2519 : 11 อ้างอิงมาจาก Freud, 1937 : 5) อธิบายว่าก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 มนุษย์มีสัญชาตญาณอยู่ 2 อย่าง คือ สัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ และ สัญชาตญาณแห่งการดำรงตน ความก้าวร้าวของมนุษย์เกิดจากสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ คือ เมื่อไม่ได้รับการบำบัดทางเพศแล้ว มนุษย์จะเกิดความก้าวร้าวได้ ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ฟรอยด์ คิดว่าคนเราต้องการทำลายล้างกันถ้าไม่ทำลายคนอื่นก็จะหันหน้ามาทำลายตัวเอง ฟรอยด์จึงเอาสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ และ สัญชาตญาณแห่งการดำรงตนเข้ามารวมกันเป็นสัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต และตั้งสัญชาตญาณแห่งการทำลายชีวิต ขึ้นมาคู่กัน ในเรื่องนี้ ฟรอยด์ อธิบายถึง มาโซซิสซึมและ ซาดิสซึมว่า มาโซซิสซึม เป็นแนวโน้มที่จะเพิ่มความสุข จากการทำลายตัวเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการทำลายหรือก้าวร้าวต่อตนเอง ฟรอยด์เห็นว่าคนที่มีลักษณะนี้มีความรู้สึกผิดติดอยู่ในจิตไร้สำนึก เช่น ตอนเด็กได้รับการลงโทษจากพ่อแม่ผู้มีอำนาจเหมือนตน แม้ว่าต้องการลงโทษ และทำร้ายพ่อแม่เป็นการตอบแทนบ้างแต่แสดงออกไม่ได้ จึงต้องหันมาทำร้ายตนเอง ส่วน ซาดิสซึม เป็นแนวโน้มของพวกที่มีสัญชาตญาณในการทำลายหรือก้าวร้าวที่ชอบแสดงออกต่อคนอื่น

2. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

นักจิตวิทยาที่เชื่อในทฤษฎีนี้มีความเห็นว่า สภาพสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งก่อจะก่อให้เกิดความก้าวร้าวได้ ความเชื่อตามทฤษฎีนี้แบ่งออกเป็น 2 แนว คือ

1. สมมติฐานความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ มิลเลอร์ และดอลลาร์ด (Miller and Dollard อ้างอิงมาจาก Berkowitz, 1964 : 304-308) เชื่อว่า มนุษย์จะมีความก้าวร้าวได้ก็เพราะเขามีความคับข้องใจ คือ ความรู้สึกผิดหวัง อึดอัดใจไม่พอใจหรือโกรธ อันเกิดจาก

อุปสรรคขวางกั้นไม่ให้กระทำในสิ่งที่กำลังกระทำ หรือต้องการจะกระทำ ความคับข้องใจนี้ถ้าถูกสะสมไว้ในที่สุดจะเกิดเป็นความก้าวร้าวผู้ที่ถูกก้าวร้าวก็คือ ผู้ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจนั่นเอง

2. ทฤษฎีสัญชาตญาณความก้าวร้าว เบอร์โควิทซ์ (Berkowitz, 1964 : 306-309)

อธิบายว่า รากฐานของคนที่ถูกก้าวร้าวที่เกิดจากความคับข้องใจ แต่จะแสดงความก้าวร้าวออกมามากหรือน้อย หรือไม่แสดงออกมาเลยนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์กระตุ้นที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว กล่าวคือ ลักษณะภายในของบุคคลกับสถานการณ์กระตุ้นจะต้องสัมพันธ์กัน ถ้าเกิดความคับข้องใจน้อย แต่สถานการณ์กระตุ้นมากขึ้นก็เกิดความก้าวร้าวได้ หรือถ้าเกิดความคับข้องใจมาก แต่มีสถานการณ์กระตุ้นน้อยก็ไม่เกิดความก้าวร้าว เบอร์โควิทซ์ ได้ทดลองว่า เมื่อมีสถานการณ์กระตุ้นแล้วทำให้คนก้าวร้าวมากขึ้น โดยใช้ของที่มีลักษณะสัญลักษณ์ของความก้าวร้าว

3. ทฤษฎีความก้าวร้าวเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เน้นความสำคัญของการเรียนรู้โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่บุคคลเรียนรู้ได้ ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเอง

แบนดูรา และวอลเตอร์ (Bandura and Walter อ้างอิงมาจาก Berkowitz, 1964 : 302-309) กล่าวว่า เมื่อบุคคลเห็นตัวอย่างความก้าวร้าว และได้ทำพฤติกรรมนั้นบ้างปรากฏว่าได้รับรางวัลหรือสิ่งตอบแทนด้านต่าง ๆ คนเราก็จะแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก ทฤษฎีนี้เน้นแรงเสริม กล่าวคือ ถ้าได้แรงเสริมทางบวก บุคคลก็จะแสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป แต่ถ้าได้แรงเสริมทางลบก็จะเลิกแสดงพฤติกรรมนั้น

จากแนวคิดเชิงทฤษฎี เกี่ยวกับความก้าวร้าว ที่กล่าวมานี้พอสรุปได้ว่านักจิตวิทยาแต่ละท่านมีแนวคิดเกี่ยวกับความก้าวร้าวแตกต่างกันไป กล่าวคือ ฟรอยด์เชื่อว่ามนุษย์มีความก้าวร้าว อยู่ 2 อย่าง คือ การก้าวร้าวต่อตนเอง และการก้าวร้าวต่อผู้อื่น การก้าวร้าวต่อตนเองเป็นผลมาจากการมีความรู้สึกผิด ติดอยู่ในจิตไร้สำนึก ส่วนการก้าวร้าวต่อผู้อื่นเป็นผลมาจากการต้องการ อยู่รอดขอชีวิต มิลเลอร์ และคอลลาร์ด เชื่อว่า ความก้าวร้าวของมนุษย์เกิดจากความคับข้องใจ เบอร์โควิทซ์ เชื่อว่าสถานการณ์ที่มากกระตุ้นก่อให้เกิดความก้าวร้าวได้ คือ ถ้าเกิดความคับข้องใจน้อย และมีสถานการณ์กระตุ้นมากก็เกิดความก้าวร้าวได้ แบนดูรา และวอลเตอร์ เชื่อว่าความก้าวร้าวของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม โดยเน้นที่การเสริมแรง กล่าวคือ ถ้ามนุษย์แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วได้รับแรงเสริมทางบวก มนุษย์ก็จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้นอีก

จากการทบทวน และศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับ การใช้เทคนิคตัวแบบ มีทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าการศึกษานี้ทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โดยใช้เทคนิคตัวแบบที่แตกต่างกัน ผลของการใช้เทคนิคตัวแบบสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

บริบทโรงเรียนฟ้าใสวิทยา

1. สภาพปัญหา

โดยปกติแล้วเยาวชนที่กระทำความผิดและได้รับการพิพากษาให้ฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมนั้นจะได้รับการศึกษาออกโรงเรียน รวมทั้งการฝึกอบรมวิชาชีพในสาขาต่างๆ เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างไม้ ซึ่งจากเอกสารวิจัยของผู้สนใจศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มพิเศษในสถานฝึกและอบรม พอสรุปปัญหา อุปสรรค ได้ดังนี้

1. ขาดการจำแนกประเภทของเด็กและเยาวชน

ลักษณะธรรมชาติของเด็กและเยาวชนกลุ่มผู้ต้องห่ากระทำความผิดเหล่านี้มีสภาพทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคมค่อนข้างบกพร่อง ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากเด็กและเยาวชนปกติที่ส่วนใหญ่มีสภาพสมบูรณ์ทุกด้าน ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดแผนการดำเนินงานการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ที่แตกต่างกันตามสภาพและศักยภาพทางสติปัญญาพื้นฐานเดิม

2. ไม่มีการกำหนดแผนการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

สภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ที่บางส่วนมีปัญหาทางพฤติกรรม บางส่วนมีปัญหาในการเรียนรู้ บางส่วนเป็นเด็กที่มีความพิการหรือบกพร่องทางร่างกายหรือสติปัญญา ภาวะทางอารมณ์ จิตใจ เจตคติ รวมทั้งความรู้พื้นฐานเดิมที่ต่างกัน ทั้งนี้เป็นผลมาจากสภาพในอดีต เช่น ปัญหาครอบครัว หรือสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชน ฉะนั้นการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นรูปแบบเดียวกันทั้งกลุ่ม ไม่แยกเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย ซึ่งแม้ว่าช่วยให้การจัดการศึกษาในสถานฝึกและอบรมทำได้ง่าย และสะดวกต่อหน่วยงานและผู้สอน แต่ไม่เป็นผลดีสำหรับสภาพของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้

3. ขาดความต่อเนื่องและปัญหาการเคลื่อนไหวเข้าออกของผู้เรียน

เด็กและเยาวชนที่ได้รับคำพิพากษาให้เข้ารับการฝึกอบรมตามคำสั่งของศาลเยาวชนฯ มีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดไม่พร้อมกัน ซึ่งมีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษามาก กล่าวคือ เด็กและเยาวชนที่ออกจากสถานฝึกและอบรมที่ครบกำหนดเวลาตามคำพิพากษาอาจเรียนไม่ครบตามโปรแกรมการเรียนการสอน ทำให้ไม่ได้รับความรู้และการฝึกทักษะอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ได้จริง ขณะเดียวกันเด็กและเยาวชนที่ได้รับคำพิพากษาให้มาเรียนใหม่ ก็เรียนตามเพื่อนในกลุ่มไม่ทัน เนื่องจากการเรียนการสอนดำเนินมาระยะหนึ่งแล้ว รวมทั้งเด็กและเยาวชนบางคนเรียนจบแล้ว แต่ยังไม่ถึงกำหนดปล่อยตัวก็ต้องเรียนซ้ำของเดิมไปจนกว่าจะครบกำหนดปล่อยตัว ซึ่งไม่ให้มีประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นเท่าใดนัก

2. แนวความคิดในการแก้ไข้ปัญหา

สืบเนื่องจากข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว นางดวงมัลย์ ศิลปะอาษา อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนครอบครัวกลาง และคณะผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง จึงนำมา

ประกอบเพื่อการจัดการศึกษาทางเลือก และการศึกษาพิเศษของเด็กและเยาวชน ที่ต้องหว่า กระทำความผิด ซึ่งมีความต้องการพิเศษ ในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู โดยมีระบบการศึกษา 4 ด้าน ตามแนวคิดในการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม และปัญหาทางการเรียนรู้ ในยุคปฏิรูปการศึกษาอย่างมีความสอดคล้องกันดังนี้

1. จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เข้าใจปัญหา ยินดีแก้ไขปัญหของตนเอง โดยช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดศรัทธา และมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับปัญหาของตนเองด้วยตนเอง
2. จัดการศึกษาสร้างความกลมกลืนระหว่างเด็กและสังคมให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่ทำร้ายตนเอง คนอื่น และสังคม
3. จัดการศึกษาเพื่อหลักการเรียนรู้ และปรับพฤติกรรมในการเตรียมสู่การเรียนรู้ร่วมกับเด็กปกติได้
4. จัดการศึกษาเพื่อมุ่งสนองความต้องการและความสามารถของเด็กแต่ละคนในการประกอบอาชีพที่สุจริต

การแก้ไขบำบัด พื้นฟู มิใช่การลงโทษให้เข็ดหลาบ ดังนั้น การพิจารณาพิพากษาคดี เด็กและเยาวชนโดยอำนาจดุลยพินิจของศาลเยาวชนฯ นั้น ควรจำแนกตามลักษณะของการ กระทำความผิด พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน รวมทั้งศักยภาพของครอบครัวในการแก้ไข บำบัด พื้นฟูเด็กและเยาวชนเหล่านี้ด้วย

1. กรณีความผิดรุนแรง ส่งเข้าสถานฝึกอบรม เพื่อให้โอกาสเด็กที่จะปรับปรุงตัว โดย ใช้การควบคุมและใช้เครื่องมือ ในการแก้ไขบำบัด พื้นฟู
2. กรณีความผิดไม่ร้ายแรง ครอบครัวมีศักยภาพในการดูแลแก้ไข ใช้การคุมประพฤติ และกิจกรรมครอบครัวบำบัดโดยสหวิชาชีพ และให้โอกาสเด็กได้รับการศึกษาจากสถานศึกษา ภายนอกจนจบ หรือการให้ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
3. กรณีความผิดไม่ร้ายแรง แต่ครอบครัวไม่มีศักยภาพในการดูแลแก้ไข ใช้วิธีการส่ง ตัวให้มูลนิธิ องค์กร NGO โรงเรียนประจำ “ฟ้าใสวิทยา” เข้ารับการบำบัด คุมดูแล แก้ไข และให้ โอกาสโดยใช้ใช้การศึกษาทางเลือก การศึกษาพิเศษในการแก้ไข

ระบบการแก้ไข บำบัด พื้นฟู เป็นระบบใหญ่ที่มีวัตถุประสงค์ให้เด็กปรับปรุงพฤติกรรม ทั้งความคิด บุคลิกภาพ จิตใจ ฯลฯ ไปในทางที่ดีขึ้น อันประกอบด้วยการให้การบำบัดทาง การแพทย์ การบำบัดทางจิต การให้การศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจและเครื่องมือสำคัญของการแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กที่กระทำผิด เพราะสามารถช่วยให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ เกิดการเรียนรู้และ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้าน ร่างกาย และจิตใจ ดังนั้นแนวทางการจัดการศึกษาทางเลือก และการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มพิเศษนี้มีความจำเป็นและต้องอยู่ภายใต้ แนวคิด 4 ขั้นตอน คือ

1. การเตรียมพร้อม สลายพฤติกรรม โดยการวิเคราะห์เชิงจิตวิทยาเกี่ยวกับลักษณะ ของเด็กและเยาวชนในภาพรวม จำแนกกลุ่มเพื่อการแก้ไขและสลายพฤติกรรมเท่าที่ควรจะเป็น

ก่อนเข้าระบบการศึกษา โดยวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคล และจำแนกเด็กเพื่อการเข้าสู่กระบวนการทางการศึกษาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างโปรแกรม/หลักสูตรทางการศึกษา และโปรแกรม/กิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู บูรณาการพร้อมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

2. พัฒนาด้วยกระบวนการทางการศึกษาและการฝึกวิชาชีพในระบบโรงเรียน การจัดการศึกษาพิเศษ ให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ประกอบด้วยบูรณาการ หลักสูตรการศึกษาสามัญ เข้ากับการฝึกวิชาชีพ วิชาชีพที่เปิดสอน ในโรงเรียนฟ้าใสวิทยา มีหลากหลายวิชาชีพ แล้วแต่ความถนัดในการเลือกเรียน วิชาชีพตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เช่น การฝึกอาชีพช่างยนต์ ช่างซ่อมเครื่องทำความเย็น กลุ่มงานจักรสาน กลุ่มงานบริการนวดฝ่าเท้า เครื่องปั้นเซรามิกซ์ เป็นต้น จากงานอาชีพต่างๆที่ฝึกให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ไปประกอบวิชาชีพแล้ว ทางโรงเรียนยังมีการบูรณาการวิชาชีพต่างๆในการบำบัด ฝึกสมาธิ ฝึกการอดทน อดกลั้น เพื่อส่งผลให้เกิดการลดพฤติกรรม ในรูปแบบของอาชีพบำบัด และยังส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องของดนตรี ในระบบดนตรีบำบัดเข้ามาในการลดพฤติกรรม นอกเหนือจากนี้แล้วในระบบการเรียนการสอนจะสอดแทรกด้วยกิจกรรมบำบัดต่างๆ โดยเน้นการศึกษาดูแลบำบัดเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม

3. การติดตามผลเพื่อส่งกลับสู่สังคม การดำเนินการที่ต่อเนื่องหลังการจบการศึกษา สำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มพิเศษเหล่านี้โดยต้องอยู่ภายใต้อุดมการณ์ที่ว่า “จะมุ่งมั่นที่จะบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี เพื่อคืนทรัพยากรที่มีค่าอันนี้ ให้แก่สังคม และประเทศชาติ” และภายใต้ความเชื่อที่ว่า “เด็กและเยาวชนทุกคนไม่ว่าจะมีความประพฤติเสียหายอย่างไรก็สามารถบำบัด แก้ไข ฝึกอบรม ให้เป็นคนดีได้ โดยการใช้การศึกษาเป็นกระบวนการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายการสร้างสรค์อนาคตของชาติ ” ดังนั้นการติดต่อกับครอบครัวและชุมชนของเด็กเยาวชนที่ผ่านกระบวนการทางการศึกษาพิเศษล่วงหน้า 6 เดือน ก่อนสำเร็จการศึกษา จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมให้เด็กกลับสู่ครอบครัวและชุมชน และเมื่อจบการศึกษาจะใช้ระยะเวลาอีกระยะหนึ่งในการติดตามสอดส่องดูแล รวมทั้งต้องสร้างความรู้สึกให้โรงเรียนฟ้าใสวิทยาเป็นศูนย์ให้คำปรึกษาปัญหาที่พร้อมจะให้คำแนะนำ คำปรึกษายามเมื่อเด็กและเยาวชนมีปัญหาในการดำรงชีวิต ซึ่งต่างจากสถานศึกษาทั่วไป

จากสภาพปัญหาและแนวคิดในการแก้ไขปัญหาลูกเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนฟ้าใสวิทยาจึงได้รับการจัดตั้งขึ้นใน วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2543 ตามหนังสือเลขที่ นร 1/2543 ตามมาตรา 18 พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2543 มาตรา 20 (2) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 (5) โดยการริเริ่มของ นางดวงมัลย์ ศิลปอาชา อธิบดี

ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง และคณะผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง และได้รับการอนุเคราะห์การใช้ที่ดินสำนักงานศาลยุติธรรมภายใต้การดำเนินการสร้างอาคารเรียนและการดำเนินงานของมูลนิธิฟ้าใสให้ชีวิตใหม่ เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ที่คณะผู้พิพากษาและผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรจะใช้ประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดที่มี

1. พฤติกรรมแห่งการกระทำความผิดไม่รุนแรงถึงขนาดที่จะส่งเข้าฝึกอบรมในสถานพินิจ

2. ครอบครัวไม่มีศักยภาพในการดูแลป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

3. ขาดการศึกษาระดับพื้นฐาน

เพื่อเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนฟ้าใสวิทยาซึ่งเป็นการใช้การศึกษาในระบบโรงเรียน การฝึก วิชาชีพ การเสริมสร้างทักษะชีวิต การให้คำปรึกษา เข้ามาแก้ไขบำบัด พื้นฟู โดยเปิดสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแผนการพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 นักเรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น ทั้งค่าที่พัก อาหาร เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้ในชีวิตรประจำวัน ตลอดจนวัสดุสื่อการเรียนการสอนตามความเหมาะสมและจำเป็น

โรงเรียนฟ้าใสวิทยาเป็นโรงเรียนแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ ในโครงการป้องกันการกลับมากระทำความผิด โดยคาดหวังที่จะนำระบบการศึกษาพิเศษมาช่วยในกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวให้กลับตัวเป็นพลเมืองที่ดี และอนาคตของชาติตลอดไป

3. นโยบาย

1. ให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาสและต้องหาว่ากระทำความผิดให้ได้รับการศึกษา การอบรมอย่างมีระบบตามแนวพระราชดำริ และพระบรมราโชวาทของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และนโยบายการพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. ปลุกฝังความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และยึดมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย และการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

3. ปลุกฝังคุณธรรม ด้านความเสียสละ สามัคคี ซื่อสัตย์ ประหยัด ส่งเสริมจริยธรรม

คุณธรรม และระเบียบวินัยให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีวินัยในตนเอง และเห็นคุณค่าของตนเอง

4. พัฒนาการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นนักเรียนมีพัฒนาการด้านร่างกายปัญญาอารมณ์ และจิตใจตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เน้นกระบวนการเรียนการสอน และการเรียนรู้ โดยใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ฝึกนักเรียนให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักการทำงานร่วมกัน และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยี มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ตลอดจนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับสถานการณ์

5. ส่งเสริมให้มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และดูแลตนเองให้มีสุขภาพและมีบุคลิกภาพที่ดี

6. พัฒนาอาคารสถานที่ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์และบุคลากร ให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. สร้างสรรค์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

4. เป้าหมาย

1. ช่วยให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตนเองไปในทางที่ดีขึ้น โดยพยายามช่วยแก้ไขปัญหาสภาพบกพร่องด้านต่างๆของผู้เรียน และช่วยเสริมสร้างศักยภาพเพื่อการดำรงชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชน

2. การเตรียมพร้อมของเด็กและเยาวชนเพื่อให้กลับสู่ครอบครัว สังคม เพื่อใช้ชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติสุข และมีทางเลือกในชีวิต ทั้งการประกอบอาชีพอย่างสุจริตชน การศึกษาต่อเนื่องกับบุคคลภายนอก และการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาตนเอง และไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ

5. วิสัยทัศน์

เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งพิเศษเพื่อการบำบัด ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และเพิ่มพูนปัญญา มุ่งพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี พึ่งพาตนเองได้ ไม่หัดกลับไปกระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์

6. พันธกิจ

1. เตรียมความพร้อมและสร้างความอบอุ่นให้แก่เด็ก
2. ให้การศึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และให้มีความรู้ มีอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของเด็ก และสามารถใชศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์
3. ให้การสงเคราะห์ปัจจัย 4 และบริการต่างๆ ที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน

4. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวเพื่อความเข้าใจตรงกัน จะได้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาเด็กอย่างถูกต้องไปในทิศทางเดียวกัน
5. ระดมทรัพยากรจากชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาเด็ก
6. สนับสนุนกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อชุมชน

7. ลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียน

ปัจจุบันกระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมี ความก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยีและการสื่อสารอย่างสูง ส่งผลให้เกิดสังคมแห่งการ เรียนรู้ที่นักเรียนต้องเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ วางแผนและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ปฏิบัติ ได้จริงทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อีกทั้งประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งมีเจตนารมณ์ให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญใน การพัฒนาคน คู่ครองสิทธิ สร้างความเสมอภาค ให้โอกาสคนทุกคนได้รับการศึกษาอย่าง เท่าถึง และได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2543 ขึ้น ดังนั้น โรงเรียน ฟ้าใสวิทยา จึงจัดการศึกษาให้สนองกับรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเน้นให้นักเรียนมีการพัฒนาทุกด้าน เพื่อมุ่งสู่ลักษณะพึงประสงค์ของนักเรียน คือ “ เก่ง ดี มีสุข ” ดังนี้

1) ด้านร่างกาย เน้นการเรียนควบคู่กับการปฏิบัติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพ พลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ตามวัย รู้จักฟังตนเอง มีความพร้อมที่จะศึกษาหาความรู้รอบ รอบรู้ให้ตนเองตลอดชีวิต

2) ด้านอารมณ์ มุ่งพัฒนาให้นักเรียนสุขภาพจิตที่ดี มีความเข้าใจตนเอง เข้าใจ เห็นใจผู้อื่นและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งทางอารมณ์ อันจะนำไปสู่ความสุขในการเผชิญความ แปรปรวนของสังคมในอนาคตได้

3) ด้านสติปัญญา มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนมีสมรรถภาพทางสมองที่ดี ซึ่งจะทำให้ การเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของมนุษย์ รู้จักแสวงหาความรู้ นำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ในชีวิตและสังคมได้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

4) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งสร้างนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วินัย รู้จักฟังตนเอง มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมในการครองตน มีส่วนร่วมในสังคม ประชาธิปไตย มีวิถีชีวิตที่ปลอดจากอบายมุข สารเสพติด และสิ่งที่เป็นโทษภัยกับร่างกาย และชีวิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ในประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาเพื่อหาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าวไว้ดังนี้

เรณู ผดุงถิ่น (2517 : 16 - 17) ได้ศึกษาแรงเสริมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียนประจักษ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยคัดเลือกนักเรียนจากการเสนอแนะ ของครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวนนักเรียน 4 คน ซึ่งใช้หลักการปรับพฤติกรรม คือ ให้ความสนใจและชมเชยกับพฤติกรรมที่เหมาะสม และไม่ให้คำชมเชย ไม่ให้ความสนใจหรือไม่เอาใจใส่กับพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการศึกษาพบว่า ความสนใจและคำชมเชยจากครูจะลดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กลงได้

พรสุดา เพชรใส (2525 : 65 - 67) ได้ศึกษาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงจากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธำรง ทศนาถุชลี (2528 : 9 - 15) ได้ ศึกษาถึงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยเรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเด็ก ในทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามของ กันนี (Gunnn. 1973) ที่สร้างขึ้นและดัดแปลงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชายและหญิง จำนวน 687 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.2 - ม.6 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ 3 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร และนครปฐม โดยมีความแตกต่างของพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา มีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยที่สุด ร้อยละ 3.90 มีพฤติกรรมก้าวร้าวมากร้อยละ 12 ซึ่งรวมกันแล้วเท่ากับร้อยละ 15.90 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมแสดงออกที่รุนแรงโดยการทำร้ายตนเอง สัตว์เลี้ยงหรือบุคคลอื่น เป็นการแสดงออกที่รุนแรงกว่าปกติ

กรรณิการ์ สิทธิศักดิ์ (อ้างถึงใน เสาวณี ยิ่งงามแก้ว 2544 : 35) ได้ศึกษาผลของตัวแบบ และการเสริมแรงที่ต่อพฤติกรรมการเล่นแบบของเด็กอนุบาลปีที่ 2 ที่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 80 คน ผลการทดลองพบว่าตัวแบบและวิธีการเสริมแรงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมการจัดภาพอย่างละเอียดส่งเสริมการเล่นแบบได้ดีกว่าตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมการจัดภาพอย่างไม่ละเอียด การเสริมแรงแก่ตัวแบบหรือเด็กส่งเสริมการเล่นแบบได้ดีที่สุด

ธงชัย โรจนวิภาค (อ้างถึงใน เสาวณี ยิ่งงามแก้ว 2544 : 35) ได้ศึกษาผลของตัวแบบที่มีอิทธิพลในทัศนของนักเรียนชายที่ประพฤติดื้อต่อสังคม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี จำนวน 60 คน ปีการศึกษา 2524

เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ แบบทดสอบวัด อัดมโนทัศน์และแบบสำรวจการประมาณค่า การปรับตัวทางสังคม โดยใช้แบบเป็นสไลด์และเทปบันทึกภาพเกี่ยวกับการรับรู้อัดมโนทัศน์ ทางบวกและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมหลังจากการทดสอบ 30 วัน ผลการทดลอง ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยอัดมโนทัศน์และการประมาณค่าการปรับตัวทางสังคมสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จันทิมา จินตโกวิท (2542:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพ อ่อนน้อมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการพัฒนาด้วยเทคนิคแม่แบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 6-12 ปี ที่มีพฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนน้อมต่ำ จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างได้รับการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนน้อมด้วยเทคนิคแม่แบบ สัปดาห์ละ 5 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง ติดต่อกัน 6 สัปดาห์ รวม 30 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีพฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนน้อมเพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการพัฒนาด้านเทคนิคแม่แบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ทัศนีย์ ตระกูลสุขชัย (2547:บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ พิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียน ปัญญพิทยาคาร ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 12 คน พบว่า นักเรียนที่เข้ารับการฝึกโปรแกรม การให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม ก้าวร้าว ในระยะหลังการทดลองต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

สก๊อต รอเจอร์ และมาเรียน (Scott Roger and Marian 1967 : 73-76) ได้ศึกษาวิธีลด พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยใช้แรงเสริมทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีปรับพฤติกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้นในระยะแรก ครูเพียงแต่สังเกตและบันทึก ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะที่สอง ครูได้รับคำแนะนำให้ใช้แรงเสริมทางสังคม คือให้ คำชมเชยและให้ความสนใจเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมเหมาะสม เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น สนใจผู้อื่น พูดคุยกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตร ตลอดจนมีส่วนร่วมในการในการแสดงความคิดเห็นใน ขณะเดียวกัน ครูจะไม่ให้แรงเสริมทางสังคม เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่นการ ทำร้ายร่างกาย ช่มชู้ และเรียกร้องความสนใจ ผลการวิจัยพบว่าความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว ลดลงและนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น

โอเลียร์ และคนอื่น ๆ (O Leary and others 1969 : 3-13) ทดลองปรับพฤติกรรม นักเรียนเกรด 2 จำนวน 7 คน ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน โดยแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยการทุบตีเพื่อนร่วมชั้นเดินไปเดินมาในชั้นเรียน ส่งเสียงและคุยกับเพื่อนขณะที่มีการสอน

ผลการทดลองพบว่าการประกาศระเบียบในชั้นเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนรู้พิเศษ การชมนักเรียนเมื่อนักเรียน มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและเพิกเฉยเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรม ก่อทวนในชั้นเรียนสามารถ ลดพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนได้เพียงเล็กน้อย แต่เมื่อให้เบี่ยง อรรถกร โดยให้นักเรียนเอาเบี่ยงอรรถกรไปแลกสิ่งของ เช่น ขนม หนังสือ ของเล่นคอนเล็ก เรียนทุกวัน ทำให้พฤติกรรมก่อกวนลดลงอย่างรวดเร็ว สำหรับการเรียกเบี่ยงอรรถกรคืน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนนั้นพบว่าทำให้ความถี่ของพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เมื่อเทียบกับระยะการให้เบี่ยงอรรถกร และลดลงเมื่อให้เบี่ยงอรรถกร ครั้งที่ 2 ในระยะติดตามหลังการหยุดการทดลองแล้วพบว่า พฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนยังลดลงอยู่

แยโร สก๊อต (Yarrow, Scott and Waxler 1973 อ้างถึงใน ศิริวัจน์ แก้วศิริรุ่ง 2531) ได้ศึกษาการเลียนแบบการช่วยเหลือโดยที่มีเด็กบางคนจะเห็นเพียงตัวแบบที่แสดงพฤติกรรม การช่วยเหลือที่อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ ส่วนเด็กอื่นๆ จะเห็นตัวแบบที่แสดงพฤติกรรม การช่วยเหลือที่อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ และการเกิดอุบัติเหตุในชีวิต ซึ่งตัวแบบได้แสดง พฤติกรรมการเห็นอก เห็นใจ การช่วยเหลือ การได้รับการเสริมแรง และการติตรา พฤติกรรมช่วยเหลือว่ามีคุณค่า ผลการวิจัยพบว่า การมีตัวแบบและการเสริมแรงในตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ มีผลกระทบอย่างเด่นชัดต่อพฤติกรรมการช่วยเหลือของเด็ก

พอช , โบรวเวอร์ และ สวริงเกน (Poch , Brouwer and Swearingen 1981, อ้างถึงใน ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2536) ได้ศึกษาการสอนพฤติกรรมการป้องกันตนเองโดยการใช้ตัวแบบและการเสริมแรงทางบวกกับนักเรียนก่อนวัยเรียน จำนวน 3 คน โดยตัวแบบเป็นผู้แสดงแบบให้นักเรียนเลียนแบบ ผลการทดลองพบว่าการสอนพฤติกรรมใหม่โดยการใช้ตัวแบบ และการเสริมแรงทางบวกสามารถปลูกฝังพฤติกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นได้ และแม้ว่าระยะเวลาจะผ่านพ้นไปแล้ว นักเรียนไม่ได้รับการฝึกซ้ำอีก พฤติกรรมที่ พึ่งประสงค์นั้นก็ยังคงอยู่

อีเกิล , ริชแมน และ โคเกิล (Egel , Richman and Koegel 1981, อ้างถึงใน ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2536) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ตัวแบบที่เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอยู่ในวัยเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีคุณลักษณะที่เรียกว่า ออทิสติก (Autistic) จำนวน 4 คน อายุ 5-7 ปี โดยการให้การเสริมแรงทางสังคมและการให้ตัวแบบ ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าการใช้ตัวแบบที่อยู่ในวัยเดียวกัน เพศเดียวกัน อายุไล่เลี่ยกัน และเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนเดียวกัน ตลอดทั้งการให้การเสริมแรงแก่ตัวแบบจะทำให้ประสิทธิภาพของการเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์มีประสิทธิภาพสูง ทำให้ที่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งเกิดจากการเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และแม้ในช่วงที่นำตัวแบบออกไป พฤติกรรม การตอบสนองที่พึงประสงค์ก็ยังคงเกิดขึ้นต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งในต่างประเทศและภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
ก้าวร้าว สรุปได้ว่าพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น ส่วนแต่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งส่วนตัวและ
ส่วนรวม ซึ่งขึ้นอยู่กับความรุนแรงเป็นพฤติกรรมที่บุคคลทั่วไปไม่ต้องการให้เกิดของปัญหา
ต่าง ๆ ได้จึงมีผู้ศึกษาหาแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยวิธีต่าง ๆ ได้แก่ การใช้แรง
เสริมทางสังคม การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การให้แรงเสริมทางบวก เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา โดยการเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการให้คำปรึกษา และหลังให้คำปรึกษา โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนฟ้าใสวิทยาคำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 63 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนฟ้าใสวิทยาคำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวจากแบบคัดกรองสูง จำนวน 28 คน และทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากมาจำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบคัดกรองพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าวของศิริวรรณ ปูนคอน (2547:138)

2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว แบบความถี่ (Frequency Recording)

3. กิจกรรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบคัดกรองพฤติกรรมก้าวร้าว

1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

1.2 สร้างแบบคัดกรองพฤติกรรมก้าวร้าว โดยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าวของศิริวรรณ ปูนคอน (2547:138)

1.3 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ มีข้อคำถามทั้งสิ้น 30 ข้อ แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย จำนวน 15 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-15 และแบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา จำนวน 15 ข้อ ได้แก่ ข้อ 16-30

ลักษณะคำถามเป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า (Rating Scales) มี 4 ระดับ คือ

มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงเลย

โดยให้ผู้ตอบเลือกเพียง 1 ตัวเลือก จากข้อความที่แสดงถึงพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนจะได้คะแนนจาก 3-0 สำหรับคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากไปถึงคำตอบที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงเลยตามลำดับ ผู้ที่ตอบได้คะแนนมากจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

เกณฑ์ในการแปลความหมายพฤติกรรมก้าวร้าว ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของ กัลยา วาณิชยบัญชา (2539 : 27 อ้างถึงใน นนทียา ฉายศรีศิริ 2545 : 30) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	0.00-0.75	หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับน้อยมาก
ค่าเฉลี่ย	0.76-1.50	หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.25	หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.26-3.00	หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับมาก

1.4 ผู้วิจัยนำแบบคัดกรองพฤติกรรมก้าวร้าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์ความสอดคล้องของเครื่องมือ

1.5 นำแบบคัดกรองพฤติกรรมก้าวร้าวมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม กับนักเรียนโรงเรียนฟ้าไผ่วิทยาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่น .94

2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรม

2.2 สร้างแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ เพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไข

2.3 ลักษณะของแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

2.3.1 วิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

วิธีการสังเกต จะสังเกตทุกๆ 10 นาที เป็นเวลา 60 นาที ในแต่ละช่วงผู้สังเกตจะบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดขึ้น โดยใช้สัญลักษณ์คือ

- 1 แทน มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดขึ้น
0 แทน ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้น

2.3.2 ระยะเวลาของการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมทุกๆ 10 นาที ติดต่อกันไปจนครบ 60 นาที รวมสังเกตและบันทึกพฤติกรรม 16 ครั้ง

2.3.3 ความเชื่อมั่นในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม (Reliability) ผู้วิจัยฝึกผู้ช่วยวิจัยเกี่ยวกับวิธีเก็บข้อมูล โดยสังเกตนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวใกล้เคียงกับนักเรียนที่ศึกษา ให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาที่เกิดขึ้นตลอดช่วงเวลา 60 นาที นั่งอยู่บริเวณหลังห้องเรียนในระยะที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนได้ โดยนั่งห่างกันเพื่อจะได้นำผลความถี่ของพฤติกรรมมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2530:43) จำนวนจากสูตร ดังนี้

$$\text{ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{ความถี่รวมต่ำกว่า}}{\text{ความถี่รวมสูงกว่า}}$$

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมจนผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสามารถสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตรงกันได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า .80

จากการสังเกตได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตอยู่ระหว่าง 0.82 – 0.89 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

ผู้รับการทดลอง	ความเชื่อมั่น (สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง)
คนที่ 1	0.84
คนที่ 2	0.85
คนที่ 3	0.89
คนที่ 4	0.82
คนที่ 5	0.85

2.4 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือ

2.5 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวที่แก้ไขแล้วไปใช้บันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มตัวอย่าง

3. กิจกรรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

3.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

3.2 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

3.3 สร้างกิจกรรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือ

3.4 ผู้วิจัยนำกิจกรรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และกิจกรรม เพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไข

3.5 ผู้วิจัยนำกิจกรรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และกิจกรรม

3.6 ผู้วิจัยนำกิจกรรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธที่แก้ไขแล้วไปใช้ในกระบวนการให้คำปรึกษากับกลุ่มตัวอย่างในระยะทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อวิเคราะห์ผลเป็นรายบุคคล ABA (ABA Design) แบ่งระยะการทดลองเป็น 3 ระยะ รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

ระยะที่ 1 (A1) ระยะเสถียร (Baseline) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในวันพุธ และวันศุกร์ ของแต่ละสัปดาห์ ตั้งแต่เวลา 10.30 – 11.30 น. เพื่อสังเกตระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง (Treatment) ทำการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ใช้เวลา 4 สัปดาห์ เป็นระยะที่ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ โดยจะทำการให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 17.00 น. และทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในวันจันทร์ และวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 18.00 – 20.00 น. เพื่อสังเกตระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

ระยะที่ 3 (A2) ระยะหลังการทดลอง (Extinction) ผู้วิจัยถอดถอนการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้ใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในวันจันทร์ และวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 10.30 – 11.30 น. ของแต่ละสัปดาห์ เพื่อสังเกตระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวหลังการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คือ ค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละช่วงของการทดลอง แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ในระยะก่อนทดลอง ระยะทดลอง และระยะหลังการทดลอง แล้วนำผลนั้นมาเสนอในรูปแบบกราฟ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละช่วง โดยเปรียบเทียบเป็นรายบุคคล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์การใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

A1	แทน	ระยะเส้นฐาน
B	แทน	ระยะทดลอง
A2	แทน	ระยะหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกมาวิเคราะห์ โดยแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้รับการทดลองทั้ง 5 คน ตลอดระยะเวลาดำเนินการทดลอง ดังปรากฏผลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ในภาพรวม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะหลังการทดลอง

คนที่	ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว		
	ระยะเส้นฐาน	ระยะทดลอง	ระยะหลังการทดลอง
1	9.00	5.25	4.75
2	7.00	5.63	4.25
3	9.00	7.63	6.00
4	9.50	6.50	5.50
5	9.00	7.50	4.50
รวม	43.50	32.50	25.00

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวในภาพรวม ของผู้รับการทดลองทั้ง 5 คน เมื่อใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ จะทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวในระยะหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธลดลงจากระยะก่อนการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะหลังการทดลอง

คนที่	ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย		
	ระยะเส้นฐาน	ระยะทดลอง	ระยะหลังการทดลอง
1	3.25	1.75	1.25
2	2.75	2.13	1.25
3	3.25	2.75	1.50
4	3.50	2.25	1.50
5	3.50	3.13	1.25
รวม	16.25	12.00	6.75

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย ของผู้รับการทดลองทั้ง 5 คน เมื่อใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยา แนวพุทธ จะทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวในระยะหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธลดลงจากระยะก่อนการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

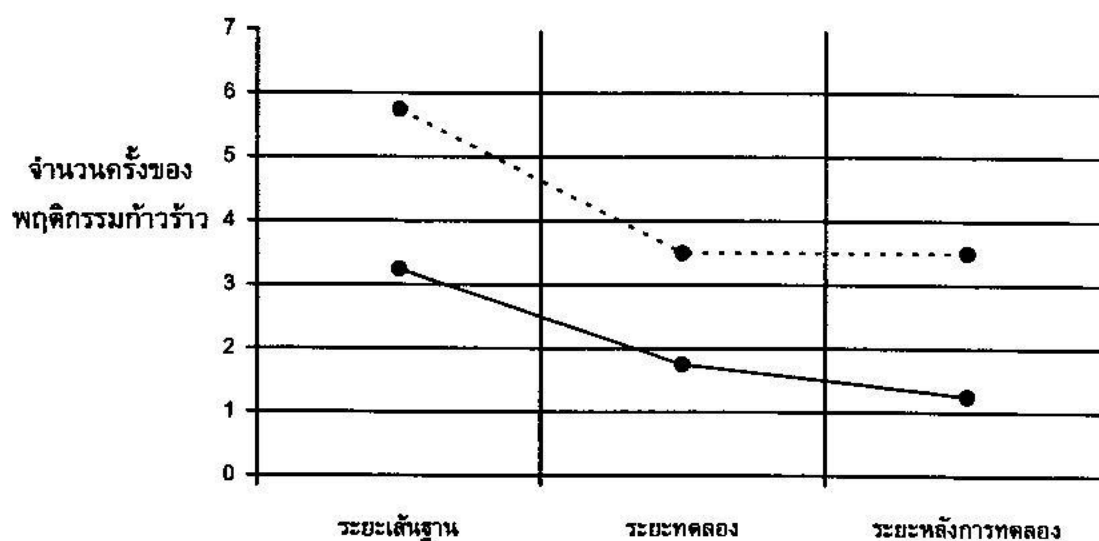
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะหลังการทดลอง

คนที่	ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา		
	ระยะเส้นฐาน	ระยะทดลอง	ระยะหลังการทดลอง
1	5.75	3.50	3.50
2	4.25	3.50	3.00
3	5.75	4.88	4.50
4	6.00	4.25	4.00
5	5.50	4.38	3.25
รวม	27.25	20.50	18.25

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ของผู้รับการทดลองทั้ง 5 คน เมื่อใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธจะทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวในระยะหลังการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธลดลงจากระยะก่อนการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการทดลองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 คน ในรูปกราฟเส้น ดังแผนภาพที่ 1 - 5

แผนภาพที่ 1 แสดงจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของนักเรียนคนที่ 1

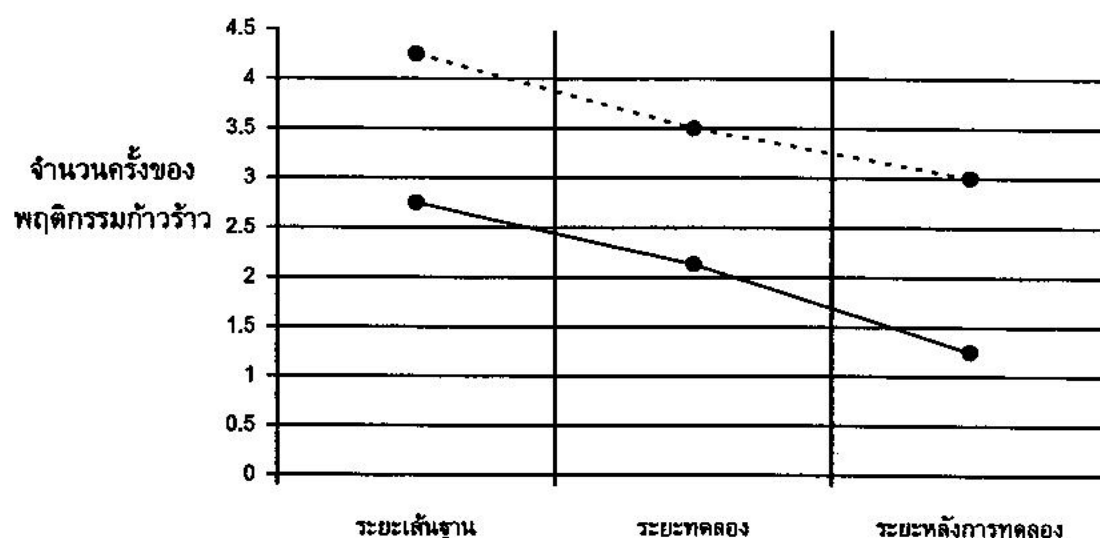
แผนภาพที่ 1 การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา

จากแผนภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ

1. ระยะ A1 ระยะพื้นฐาน เป็นระยะก่อนการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 3.25
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 5.75
2. ระยะ B ระยะทดลอง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 1.75
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 3.50
3. ระยะ A2 ระยะหลังการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 1.25
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 3.50

แผนภาพที่ 2 แสดงจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของนักเรียนคนที่ 2

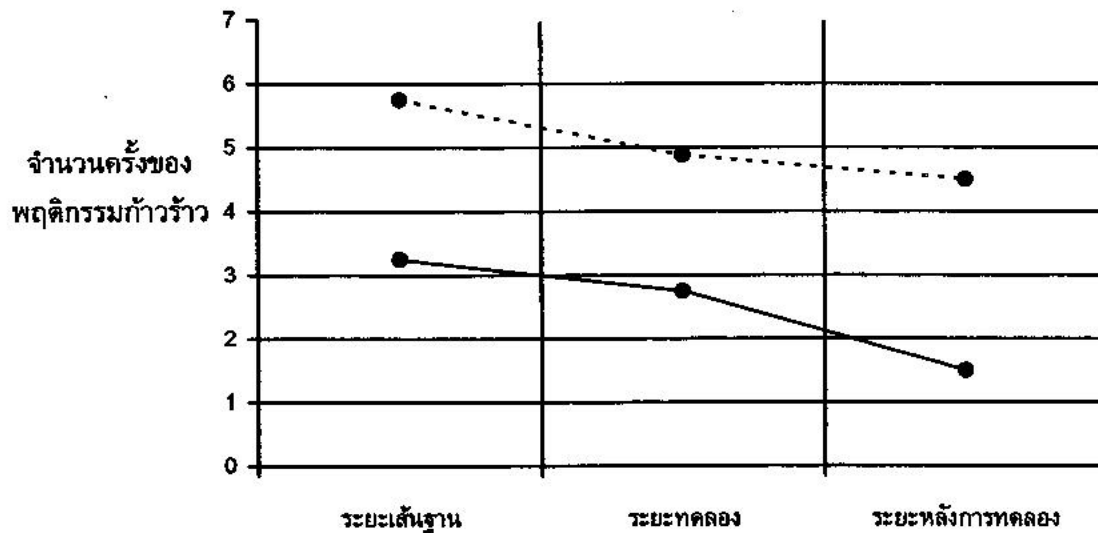
แผนภาพที่ 2 การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา

จากแผนภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ

1. ระยะ A1 ระยะพื้นฐาน เป็นระยะก่อนการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 2.75
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 4.25
2. ระยะ B ระยะทดลอง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 2.13
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 3.50
3. ระยะ A2 ระยะหลังการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 1.25
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 3.00

แผนภาพที่ 3 แสดงจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของนักเรียนคนที่ 3

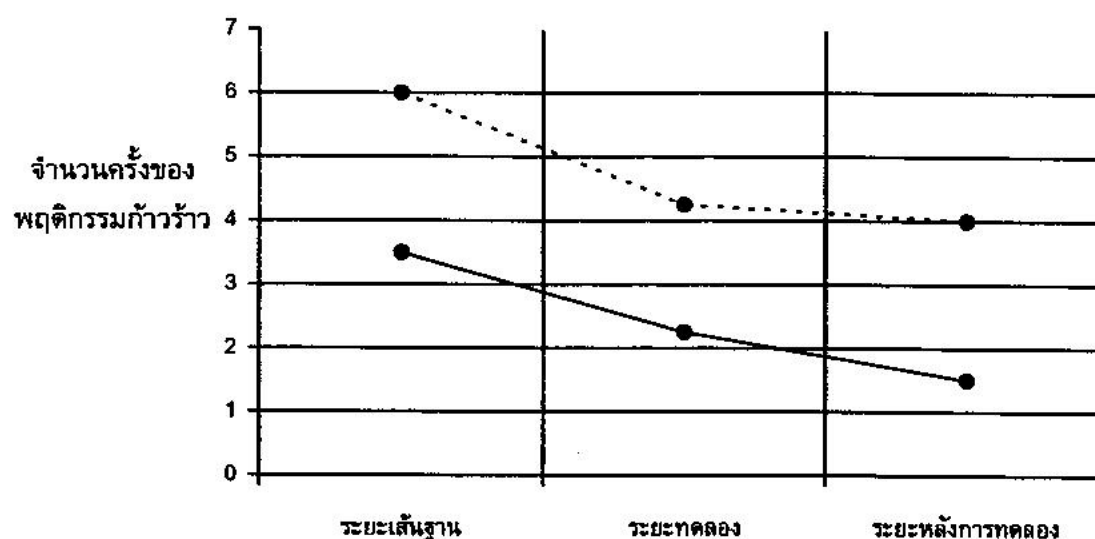
แผนภาพที่ 3 การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 3 ตลอด 3 ระยะ

- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา

จากแผนภาพที่ 3 จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 3 แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ

1. ระยะ A1 ระยะพื้นฐาน เป็นระยะก่อนการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 3.25
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 5.75
2. ระยะ B ระยะทดลอง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 2.75
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 4.88
3. ระยะ A2 ระยะหลังการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 1.50
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 4.50

แผนภาพที่ 4 แสดงจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของนักเรียนคนที่ 4

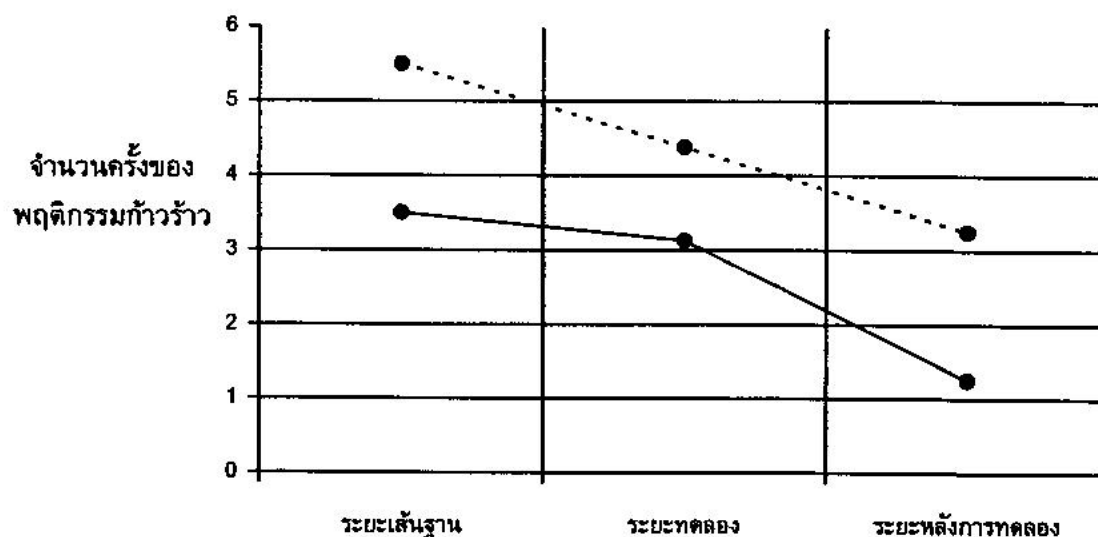
แผนภาพที่ 4 การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 4 ตลอด 3 ระยะ

- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา

จากแผนภาพที่ 4 จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 4 แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ

1. ระยะ A1 ระยะเส้นฐาน เป็นระยะก่อนการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 3.50
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 6.00
2. ระยะ B ระยะทดลอง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 2.25
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 4.25
3. ระยะ A2 ระยะหลังการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 1.50
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 4.00

แผนภาพที่ 5 แสดงจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของนักเรียนคนที่ 5

แผนภาพที่ 5 การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 5 ตลอด 3 ระยะ

————— ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา

จากแผนภาพที่ 5 จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 5 แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ

1. ระยะ A1 ระยะเส้นฐาน เป็นระยะก่อนการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 3.50
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 5.50
2. ระยะ B ระยะทดลอง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 3.13
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 4.38
3. ระยะ A2 ระยะหลังการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ พบว่า
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย มีค่า = 1.25
 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา มีค่า = 3.25

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การศึกษา ผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยาก่อนและหลังให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนฟ้าใสวิทยา ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวจากแบบคัดกรองสูง จำนวน 28 คน และทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากมาจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบคัดกรองพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าวของศิริวรรณ ปุ่นคอน (2547:138) ซึ่งมีความเชื่อมั่น .94 แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวแบบความถี่ และกิจกรรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อวิเคราะห์ผลเป็นรายบุคคล โดยใช้รูปแบบ ABA (ABA Design) แบ่งระยะการทดลองเป็น 3 ระยะ รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

ระยะที่ 1 (A1) ระยะเส้นฐาน (Baseline) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในวันพุธ และวันศุกร์ ของแต่ละสัปดาห์ ตั้งแต่เวลา 10.30 – 11.30 น. เพื่อสังเกตระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง (Treatment) ทำการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ใช้เวลา 4 สัปดาห์ เป็นระยะที่ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ โดยจะทำการให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 17.00 น. และทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในวันจันทร์ และวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 18.00 – 20.00 น. เพื่อสังเกตระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

ระยะที่ 3 (A2) ระยะหลังการทดลอง (Extinction) ผู้วิจัยถอดถอนการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้ใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในวันจันทร์ และวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 10.30 – 11.30 น. ของแต่ละสัปดาห์ เพื่อสังเกตระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวหลังการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละช่วงของการทดลอง นำมาหาค่าเฉลี่ย ในระยะก่อนทดลอง ระยะทดลอง และระยะหลังการทดลอง แล้วนำผลนั้นมาเสนอในรูปกราฟ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละช่วง โดยนำเสนอเป็นรายบุคคล

สรุปผล

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน พบว่า ในระยะทดลอง คือ มีการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ และระยะหลังการทดลอง คือ หลังจากการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในภาพรวม ลดลงจากระดับพื้นฐาน ซึ่งค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะพื้นฐาน เท่ากับ 43.50 ในระยะทดลอง ซึ่งมีการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงเป็น 32.50 และระยะหลังการทดลอง ซึ่งไม่มีการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงเป็น 25.00

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย ในระยะพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว เท่ากับ 16.25 ในระยะทดลอง ซึ่งมีการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงเป็น 12.00 และระยะหลังการทดลอง ซึ่งไม่มีการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงเป็น 6.75

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ในระยะพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว เท่ากับ 27.25 ในระยะทดลอง ซึ่งมีการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงเป็น 20.50 และระยะหลังการทดลอง ซึ่งไม่มีการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงเป็น 18.25 แสดงให้เห็นว่าการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการศึกษา ผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนฟ้าใสวิทยา และการสรุปผลข้อมูล สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

จากผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่าการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ทศนีย์ กระจุกสุขชัย (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ ที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจากก่อนได้รับการให้คำปรึกษา และพรสุดา เพชรใส (2525 : 65 - 67) ได้ศึกษาการให้คำปรึกษากลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า

การที่นักเรียนได้เข้ากลุ่มเพื่อรับการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ มีส่วนให้นักเรียนเข้าใจถึงพฤติกรรมของตนเองมากขึ้น เพราะสาเหตุหนึ่งที่นักเรียนแสดงออกด้วยพฤติกรรมก้าวร้าวอาจเป็นเพราะนักเรียนไม่รู้วิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง หลังจากการให้คำปรึกษานักเรียนได้รับรู้ วิเคราะห์ถึงพฤติกรรมของตน ทั้งพฤติกรรมที่ดี และไม่ดี วิธีการที่ตนเองใช้เมื่อเกิดความโกรธ ได้รับรู้ข้อเสียของการใช้ความรุนแรง หรือการแก้ปัญหาโดยใช้ความรุนแรง อีกทั้งการที่นักเรียนได้มีการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการอธิบายในเรื่อง สาเหตุของการเกิดความโกรธ วิธีการที่ใช้แสดงออกเมื่อโกรธ และเรียนรู้วิธีการที่ถูกต้องที่ควรนำไปใช้เพื่อลดความโกรธของตน

ทั้งนี้ การเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง มีการพิจารณาสถานการณ์ต่างๆ อย่างรอบคอบ มีการอธิบายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนได้รับความคิดเห็นที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ การที่นักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นจะมีผลต่อความคิดของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วัชร ทรัพย์มี (2533:108) ที่กล่าวว่า อารมณ์และเหตุผลของบุคคลมีความสัมพันธ์กัน โดยที่มิตความคิดและการรับรู้จากสถานการณ์ต่างๆ เป็นตัวก่อให้เกิดความรู้สึก ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการกระทำของบุคคล ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเรียนรู้ที่จะปรับปรุงตน

อีกทั้งนักเรียนมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น จึงย่อมมีปัญหาในการควบคุมอารมณ์ หรือการแสดงออกเมื่อโกรธ การที่มีคนมาชี้แนะสิ่งที่ผิดหรือถูกให้ อาจมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง หรือมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้น ดังที่ สมชาย ัญญชนกุล (2526:165) กล่าวว่า ในระยะวัยรุ่นนั้นมักมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากกว่าวัยอื่นๆ ของชีวิต เพราะเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ และมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากภายในตนเองและที่เป็นผลกระทบจากภายนอก ซึ่งวัยรุ่นจะต้องปรับตัวให้ได้ และหากทำไม่ได้ หรือเกิดความล้มเหลวในการปรับตัว ก็จะกลายเป็นเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหา นอกจากนี้ ชัยนาท นาคบุปผา (2515:126) กล่าวว่าคนเราทุกคนย่อมมีความก้าวร้าวไม่ว่าครั้งใดก็ครั้งหนึ่ง ครูจึงต้องเข้าใจว่าการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนั้นเป็นปกติวิสัย เป็นธรรมชาติ แต่ควรพิจารณาสาเหตุที่ถูกต้อง และหาทางออกที่เหมาะสมสำหรับพฤติกรรมเหล่านั้น

ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงควรมีกิจกรรมกลุ่มที่สอนให้นักเรียนรู้จักควบคุมอารมณ์ ระบายความคับข้องใจ ความเครียดต่างๆ ลดใช้กำลังในการแก้ปัญหา และให้รู้จักคุยกันด้วยเหตุผล เพื่อที่จะเป็นทางป้องกันไม่ให้นักเรียนนำพฤติกรรมก้าวร้าวเหล่านี้ไปใช้เมื่อตนเองต้องไปเผชิญกับสังคมภายนอก ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวนี้เอง ที่อาจส่งผลการกระทำผิดและการกระทำผิดซ้ำของนักเรียนได้ และจากการศึกษา ของลักขณา แก้วตระกูล (2544 : 2) ที่กล่าวว่า เด็กและเยาวชนชายมีอัตราการทำผิดและอัตราการทำผิดซ้ำสูง ซึ่งการกระทำผิดซ้ำนั้น อาจเป็นผลมาจากพฤติกรรมก้าวร้าวที่มีอยู่ และตนเองไม่รู้วิธีที่จะระบายออกหรือหาทางออกให้กับความคับข้องใจเหล่านั้น จึงเป็นเหตุให้ใช้ชีวิตแก้ปัญหา หาทางออกให้กับตนเองแบบเดิมๆ จึงทำให้ถูกจับกุมอีกในภายหลัง

ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง เพราะนักเรียนได้วิเคราะห์พฤติกรรมของตนเอง จึงทำให้เห็นข้อดี ข้อเสีย

จึงทำให้เด็กกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจากก่อนการให้คำปรึกษา ซึ่งกระบวนการดังกล่าวอาจส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา พบว่า นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างมักมีปัญหาในการควบคุมอารมณ์ของตน และใช้กำลังในการระบายความคับข้องใจเหล่านั้น ดังนั้น จึงควรมีการดูแลนักเรียนกลุ่มนี้อย่างใกล้ชิด หรือมีวิธีการควบคุมอารมณ์ของนักเรียน หรือมีวิธีการอื่นๆ เพื่อป้องกันพฤติกรรมรุนแรงของนักเรียนกลุ่มนี้

1.2 ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทุกวัน

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาควรฝึกฝนทักษะการใช้ทักษะการให้คำปรึกษาให้เกิดความชำนาญ

1.4 ควรมีการติดตามผล ความคงอยู่ของพฤติกรรมที่ดีขึ้นในระยะ 6-12 เดือน หรือนานกว่านั้น

1.5 ควรจัดหาอุปกรณ์หรือกิจกรรมให้ระบายความคับข้องใจโดยใช้กำลัง เช่น กีฬายกน้ำหนัก หรือดนตรี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำวิธีการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างระดับอื่น ซึ่งมีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ระดับประถมศึกษา

2.2 ควรนำวิธีการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธไปใช้เปรียบเทียบกับวิธีการอื่น เช่น การปรับพฤติกรรมโดยใช้การเสริมแรง

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต . การให้คำปรึกษาในศูนย์สุขภาพชุมชน . นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข , 2547
- กรณีพันธ์ วิลาวัลย์ . การแสดงบทบาทของบิดาในการมีส่วนร่วมลดพฤติกรรมก้าวร้าวของบุตร . วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546
- กรรณิการ์ สิทธิศักดิ์ . อิทธิพลของตัวแบบและการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเด็กอนุบาล . วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2522
- กอบโชค จวงค์ . รายงานการวิจัยเรื่อง การทำร้ายผู้อื่นของวัยรุ่นในภาคใต้.สุราษฎร์ธานี: ศูนย์สุขภาพจิต 4 สุราษฎร์ธานี กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2541
- จันทิมา จินตโกวิท . การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนโยนของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้านเทคนิคแม่แบบ . วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2542
- จารีรัตน์ หอมสนั่น . การแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้การฝึกพฤติกรรมกล้านแสดงออกอย่างเหมาะสมแบบกลุ่ม : กรณีศึกษาเยาวชนกระทำผิดหญิง . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542
- ชัยนาท นาคบุปผา . โลกของวัยรุ่น . เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2515
- ทัศนีย์ ตระกูลสุขชัย . ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ ที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน . วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา , 2547
- เท็นชิน กยัดโซ , ทะโลลามะ . ความจริงสี่ประการ : คำสอนพื้นฐานในพระพุทธศาสนา (จักรสุมาลย์ กบิลสิงห์ ษฎุเสน , ผู้แปล). กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง , 2543
- ธงชัย โรจนวิภาค . ผลของตัวแบบที่มีต่ออัตมโนทัศน์และการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ขัดต่อสังคมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2525
- ธำรง ทัดนาญขลิ และคนอื่นๆ . พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียน.วารสารจิตวิทยาคลินิก .16 (2): 9-16 ; ธันวาคม , 2528

- นางพาง ลัมสุวรรณ . พฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่พบบ่อยในเด็กวัยก่อนเรียน . จิตเวชศาสตร์
 ราชบัณฑิต . ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์ชวนพิมพ์ , 2539
- นนทียา ฉายศรีศิริ . ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวแบบ
 ทำลายความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 .
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2545.
- ปทุมทิพย์ สุภานันท์ . พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งและก้าวร้าวในเด็กออทิสติก . จุลสารศูนย์
 สุขวิทยาจิต : 45 ; มกราคม , 2539
- ประพันธ์ สุทธาวาส . ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู . วิทยานิพนธ์การศึกษา
 มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2519
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา . ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา . กรุงเทพฯ : พัทธอักษร ,
 2544
- พรทิพย์ ทวีชัยสิน . การฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรม
 ก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง .
 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ,
 2532
- พรสุดา เพชรใส . การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าว
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 . วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2525
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) . พุทธธรรม . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ,
 2543
- พุทธทาสภิกขุ . อภัยปัจจัยตา . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อรุณวิทยา , 2545
- ยิ่งยง ยุทธศักดิ์ . พฤติกรรมทางสังคมของเด็กที่มีลักษณะครอบครัวและสัมพันธภาพ
 ในครอบครัวต่างกัน . วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ, 2539
- ระวีวรรณ แก้วคงทอง . ผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการ
 เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนในสถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้าน
 ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี . วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยมหิดล , 2539
- เรณู ผดุงถิ่น . การใช้การเสริมแรงทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว . วิทยานิพนธ์
 ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2517
- โรชาณี พรัดตัน . " เด็กที่ก้าวร้าวและฉุนเฉียว , " กลยุทธ์ในการสงบฤทธิ์เดชลูกของคุณ .
 บริษัทเอ็ดมันเพรสโปรดักส์ จำกัด , 2541

โรงเรียนฟ้าใสวิทยา .โรงเรียนฟ้าใสวิทยาและศูนย์ฝึกอาชีพบ้านน้ำใจ . นครปฐม :โรงเรียน
ฟ้าใสวิทยา, 2543

ลักขณา แก้วตระกูล . ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนชายใน
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2544.

วรุณ มีทรัพย์ . ช่วยหนูด้วย . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538

วงศ์เดือน สายสุวรรณ . ประวัติการถูกลงโทษของมารดา พฤติกรรมก้าวร้าวของมารดา
และพฤติกรรมก้าวร้าวของบุตรที่ส่งผลต่อการลงโทษบุตรของมารดา .
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546

วัชร ทรัพย์มี . ทฤษฎีและกระบวนการให้บริการปรึกษา . กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ภาพพิมพ์ ,
2533

ศิริรัตน์ แก้วศิริรุ่ง . ผลของการใช้ตัวแบบเพื่อพัฒนาพฤติกรรมแบ่งปันของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
2531

ศิริวรรณ ปูนคอน . ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชายระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2547

สมชาย วัฒนกุล . จิตวิทยาวัยรุ่น . กรุงเทพฯ : ม.ป.พ , 2526

สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี . การเปรียบเทียบใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสินไหมที่มีต่อ
พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง
อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ . วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2534

สิทธิโชค วรานุสันติกุล . จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์ . กรุงเทพมหานคร :
ซีเอ็ดยูเคชั่น , 2546

เสน่ห์ จามริก . พุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน . กรุงเทพฯ : คมไฟ , 2543

สุขุมาลัย คำหวาน . การลดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยเทคนิคตัวแบบและการเสริมแรงทาง
สังคมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543

สุชา จันทรเอม . จิตวิทยาเด็กเกร . กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต , 2525

_____ . จิตวิทยาวัยรุ่น . กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช , 2544 .

- สุพัตรา พันธูร . การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 . วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , 2546
- สมิตรา นิธิสินประเสริฐ . ปัจจัยด้านสุขภาพจิตกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล , 2540
- สุรินทร์ รณเกียรติ . ทักษะและกระบวนการให้คำปรึกษา . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2538
- สุวัฒน์ จันทรจำนง . แก่นพุทธธรรม ฉบับอังกฤษ - ไทย . กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ , 2547
- เสาวณี เสียงดี . การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา . วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา , 2547
- โสรัช โพธิ์แก้ว . จิตวิทยาตะวันออกกับความมั่งคั่งของมนุษย์ . เอกสารประกอบการสอน . กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536 . (อัดสำเนา)
- _____ . การปรึกษาทางจิตวิทยาตามหลักพระพุทธศาสนา . เอกสารประกอบการสัมมนา จิตวิทยาแนวพุทธ . กรุงเทพฯ : สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2544
- _____ . แห่งการงานอันเบิกบาน . กรุงเทพฯ : โกมลคีมทอง , 2544
- _____ . คณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . กรุงเทพฯ : บรรยาย , 2545
- Bach , George R. and Ronald M. " Dentsch , " **Pairing**. New York : The Hearst Corb , 1970
- Berkowitz , L . **Advance in experimental social psychology** . New York : John Wiley and Sons , 1964
- Gustad , J. W . " The definition of counseling , " R.F Berdie Ed , **role and relationships counseling**. Minneapolis : Allyn and Bacon , 1953
- O'Leary, K.D. and other. " A token reinforcement program in a public school : a replication and systematic analysis," **Journal of applied behavior analysis** . 3,10 (1969) : 10-23
- Rogers , Carl R . **Counseling & psychotherapy** . Massachusetts : Houghton Mifflin Co. , 1942

Scott ,P.B. , Roger. and R.Y. Marian . " School reinforcement under nature condition,"
Child development . 1,7 (1967) : 38-76

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบคัดกรองพฤติกรรมก้าวร้าว

แบบคัดกรองพฤติกรรมก้าวร้าว

คำชี้แจง นักเรียนคิดว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเพียงคำตอบเดียว ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 4 ระดับ คือ

มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงเลย

ลำดับ	ข้อความ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่จริงเลย
1	นักเรียนเคยแกล้งพี่น้อง เช่น เอาของไปซ่อน ขัดขาให้ล้ม เป็นต้น				
2	นักเรียนทำให้ครูสนใจโดยการแกล้งเพื่อน เช่น ดึงผม ผลักหลัง				
3	เมื่อนักเรียนไม่ชอบใคร นักเรียนมักจะรังแกคนนั้น เช่น เขกหัว ผลักให้ล้ม ขัดขา เป็นต้น				
4	ถ้าใครมาทำให้นักเรียนไม่พอใจ นักเรียนจะแกล้งกัน เช่น ขว้างของใส่ เป็นต้น				
5	นักเรียนจะได้ตอบพ่อแม่เมื่อไม่พอใจ เช่น กระแทกเท้า ทำลายสิ่งของ เป็นต้น				
6	ถ้าใครมาแกล้งให้นักเรียนไม่พอใจ นักเรียนจะได้ตอบโดยการต่อสู้ เช่น ชกต่อย ผลักกอก เป็นต้น				
7	นักเรียนเคยรังแกสัตว์ เช่น เตะ ตี ดึงหาง เป็นต้น				
8	นักเรียนเคยแกล้งผู้คนข้างบ้านที่ทำเสียงดัง เช่น เอาหินขว้างหลังคาบ้าน เป็นต้น				
9	นักเรียนมักจะระบายความโกรธโดยการทำลายสิ่งของไม่ว่าจะเป็นสิ่งของของตัวเองหรือของส่วนรวม				
10	เมื่อนักเรียนต้องการสิ่งของของผู้อื่นนักเรียนจะหยิบฉวยหรือใช้กำลังแย่งเอามาเป็นของตน				
11	นักเรียนจะผลักเพื่อนให้พ้นทางเดินทันที เมื่อเพื่อนยืนขวางทาง				

ลำดับ	ข้อความ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่จริงเลย
12	เมื่อนักเรียนถูกทำร้าย หรือยั่วเย้า นักเรียนเลือกที่จะตอบโต้โดยใช้กำลัง				
13	นักเรียนชอบแกล้งเพื่อนโดยการเอาของไปซ่อน เพื่อให้เพื่อนหาจนอารมณ์เสีย				
14	นักเรียนเคยขว้างสิ่งของใส่เพื่อน เมื่อตนเองทำอะไรได้ไม่ดี หรือทำไม่ได้ตามที่ตนเองคาดหวัง				
15	นักเรียนเคยเอาของที่เพื่อนเกลียดหรือกลัวใส่ในโต๊ะของเพื่อน				
16	นักเรียนต่อว่าพวกที่ทำกิจกรรมว่าพวกเอาหน้า				
17	นักเรียนตวาดเสียงดังเมื่อไม่พอใจเพื่อน				
18	นักเรียนมักพูดล้อเลียนเพื่อนที่ถูกครูตำหนิ				
19	เมื่อนักเรียนถูกผู้อื่นพูดตักเตือน นักเรียนจะตวาดให้เขาหยุดพูด				
20	เมื่อนักเรียนอารมณ์เสีย นักเรียนจะระบายออกด้วยการตะหาวคคนรอบข้าง				
21	นักเรียนจะได้ตอบทันทีด้วยวาจาที่รุนแรงเมื่อไม่พอใจ				
22	หากนักเรียนรู้สึกรำคาญคนที่ส่งเสียงดัง นักเรียนจะแฉดเสียงให้ดังกว่า				
23	นักเรียนจะพูดขัดคอทันทีหากไม่พอใจเรื่องที่ฟังอยู่				
24	นักเรียนมักจะโต้เถียงทันทีเมื่อไม่พอใจครู				
25	นักเรียนมักพูดเยาะเย้ย เมื่อเพื่อนในห้องทำผิดพลาด				
26	นักเรียนมักพูดประชดประชัน หรือสบประมาทให้ผู้อื่นเจ็บใจ				
27	นักเรียนมักพูดยั่วยุให้เพื่อนทะเลาะกัน				
28	นักเรียนชอบพูดโอ้อวดถึงความดี ความสามารถของตนเองว่าเหนือกว่าผู้อื่น				
29	ถ้าใครทำสิ่งต่างๆ เกินหน้านักเรียน นักเรียนจะพูดกระทบให้เขารู้ว่านักเรียนไม่ชอบเขา				
30	นักเรียนมักจะล้อชื่อพ่อแม่ของเพื่อน หรือตั้งชื่อแปลกๆ ให้เพื่อน เพื่อให้เกิดความขบขัน				

ภาคผนวก ข
แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

การให้คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

1. ถ้าพฤติกรรมเป้าหมายเกิดขึ้นในช่วงเวลาของการสังเกต ให้นับความถี่หรือจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ลงในแบบบันทึกพฤติกรรมตรงช่วงเวลาที่พฤติกรรมเกิด
2. ถ้าพฤติกรรมเป้าหมายไม่เกิดขึ้นในช่วงเวลาของการสังเกต ให้เขียนเลข 0 ลงในแบบบันทึกพฤติกรรมตรงช่วงเวลานั้น

แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

วันที่.....สัปดาห์ที่.....

[illegible]

ภาคผนวก ค
กิจกรรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

กิจกรรมการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแนวพุทธ

ขั้นทบทวน ค้นหาปัญหา รับรู้ความคิด ความรู้สึก พฤติกรรมของตน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 “รู้ใจตนเอง”

ลักษณะของพฤติกรรมของแต่ละบุคคลมีลักษณะที่แตกต่างกัน บางคนสามารถค้นหาตนเอง รับรู้ตนเองได้ว่าตนเองนั้นมีลักษณะพฤติกรรมอย่างไร แต่บางคนก็ไม่สามารถค้นหาพฤติกรรมของตนเองได้ จึงแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาอย่างไม่เหมาะสม

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักรู้ถึงนิสัยของตนเองที่เป็นปัญหา
2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจว่าพฤติกรรมที่ตนเองกระทำนั้นคือพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่ควรกระทำ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าถึงพฤติกรรมของตนเองว่ามีลักษณะอย่างไร
2. ผู้ให้คำปรึกษาหยิบยกนิสัยที่เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้รับคำปรึกษามาเป็นประเด็น
3. ให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักรู้ว่าพฤติกรรมของตนเองที่แสดงนั้นเป็นสิ่งไม่ดี

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 “ยังไม่สายเกินไป”

การแสดงพฤติกรรมของคนเราในชีวิตประจำวันนั้นมีความหลากหลายรูปแบบแต่หากเราแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมา ย่อมส่งผลให้คนรอบข้างหรือผู้ใกล้ชิดเกิดความไม่พอใจ หรือเกิดความขัดแย้ง และในทางตรงกันข้าม หากพฤติกรรมที่แสดงออกมามีความเหมาะสมและเป็นพฤติกรรมที่ดีก็จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีและเหมาะสม ซึ่งเป็นบันไดที่สำคัญในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น

จุดประสงค์

1. ให้ตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากการที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่ดี
2. ให้เกิดความเข้าใจและตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมที่ดี

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ผู้ให้คำปรึกษาตระหนักให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการแสดงกับบุคคลรอบข้าง
2. ให้ผู้รับคำปรึกษาบอกถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการแสดงกับบุคคลรอบข้าง
3. ผู้ให้คำปรึกษาตระหนักให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงกับบุคคลรอบข้าง
4. ให้ผู้รับคำปรึกษาบอกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงกับบุคคลรอบข้าง

5. สรุปให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นถึงคุณค่าในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบุคคลรอบข้างว่ามีผลได้อย่างไร

ขั้นสุดท้าย เหตุของปัญหาที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 “โกรธ ใครคิดว่าไม่สำคัญ”

อารมณ์โกรธ เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน แต่เมื่อรู้สึกโกรธ คนเราย่อมแสดงออกมาด้วยวิธีการต่างๆ และพฤติกรรมที่แสดงออกมาบ่งบอกถึงภาวะความก้าวร้าว หากแสดงไม่เหมาะสมย่อมจะเกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

1. ผู้รับคำปรึกษาสามารถรับรู้เหตุของการเกิดอารมณ์ได้
2. ผู้รับคำปรึกษาหาแนวทางในการควบคุมอารมณ์โกรธได้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ผู้ให้คำปรึกษาให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตที่ทำให้เกิดอารมณ์โกรธ
2. ผู้ให้คำปรึกษาให้ผู้รับคำปรึกษาคิดหาสาเหตุของความโกรธ โกรธใคร เรื่องอะไรที่ทำให้ผู้รับคำปรึกษาโกรธ
3. ผู้ให้คำปรึกษาให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าถึงวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้ความโกรธนั้นลดลง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 “หลายคนหลายแบบ”

คนทุกคนมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน แม้ในคนเดียวกันยังมีนิสัยหลายแบบ เพราะฉะนั้นถ้าเราทราบถึงความแตกต่างของแต่ละคนแล้วทำให้สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ถึงลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันและปรับปรุงตัวเข้าหากัน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ให้ผู้รับคำปรึกษาบอกลักษณะนิสัยของตนเองที่ดี และไม่ดี
2. ให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักและเข้าใจอารมณ์ พฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลอื่น
3. ผู้ให้คำปรึกษาสรุปความแตกต่างระหว่างบุคคลว่าย่อมมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร เพื่อให้ตระหนักรู้และควบคุมตนเองในการแสดงพฤติกรรม
4. สะท้อนความรู้สึกให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักรู้ถึงนิสัยที่ต้องปรับปรุง

5. สรุปหาวิธีให้ผู้รับคำปรึกษาหาวิธีแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นเพื่อปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

ชั้นนิโรธ ภาวะที่เป็นการแสวงหา ภาวะไม่มีทุกข์

แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 “โอมผู้จองหอง”

ภาวะแก้ไขปัญหาคำปรึกษาความขัดแย้งต่างๆ โดยใช้วิธีการที่รุนแรงนั้น ก่อให้เกิดผลเสียมากมาย การที่รับคำปรึกษาได้มองเห็นและตระหนักถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับการใช้ความรุนแรงจะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ช่วยลดพฤติกรรมนี้ลงได้

จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักถึงผลเสียของการแสดงพฤติกรรมที่รุนแรง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคำปรึกษาความขัดแย้งโดยใช้วิธีการรุนแรงและผลที่จะเกิดกับการกระทำนั้น
2. ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาสรุปถึงผลเสียที่เกิดจากการใช้พฤติกรรมรุนแรง
3. ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาเสนอแนะวิธีการลดความรุนแรงหรือแก้ไขความขัดแย้งโดยใช้วิธีการที่ไม่รุนแรง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 “ใจเขา ใจเรา”

ทุกชีวิตต้องประสบกับสิ่งที่ไม่ดี การช่วยเหลือเกื้อกูล เห็นอกเห็นใจกันจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน

จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเอง และเข้าใจผู้อื่นได้ดีขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ผู้ให้คำปรึกษาตระหนักให้ผู้รับคำปรึกษามีความรู้สึกนึกคิดถึงจิตใจผู้อื่นที่ถูกเรากระทำแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วมีผลอย่างไร
2. สรุปวิธีการแสดงพฤติกรรมกับบุคคลอื่นว่าควรจะทำอย่างไร

ขั้นบรรค การนำไปสู่การหลุดพ้นจากทุกข์

แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 “ยิ่งหัก ยิ่งเพิ่ม”

การแก้ปัญหาหลายวิธี การแก้ปัญหาด้วยความรุนแรงกลับกลายเป็นการยิ่งทำให้ปัญหาเพิ่มขึ้น

จุดประสงค์

ให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักว่าความรุนแรงมิใช่วิธีการแก้ปัญหา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ผู้ให้คำปรึกษาให้ผู้รับคำปรึกษาหักไม้ตามอารมณ์และความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา
2. ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายให้ผู้รับคำปรึกษาฟังว่าถ้าเปรียบไม้เหมือนปัญหาที่เราเผชิญอยู่ เราจะแก้ปัญหาที่พบอย่างไร
3. ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายให้ผู้รับคำปรึกษาฟังว่า ถ้าเราเปรียบเทียบการหักไม้เหมือนการแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง ไม้ที่หักก็เปรียบเหมือนปัญหาที่ใช้ความรุนแรง ปัญหาเพียงหนึ่งมันอาจจะกลายเป็นปัญหาที่มากขึ้นได้
4. สรุปให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดกับการใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 “จุดเปลี่ยนแห่งชีวิต”

พฤติกรรมที่แสดงออกมาในสิ่งที่ไม่ดีสามารถปรับเปลี่ยนได้ ถ้าได้รับการปรับปรุงและพร้อมรับที่จะปรับเปลี่ยนตนเอง หาหนทางของตนเองเพื่อไปสู่การหลุดพ้นจากพฤติกรรมก้าวร้าวได้

จุดประสงค์

เพื่อสรุปหนทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาสรุปพฤติกรรมที่ดีของผู้รับคำปรึกษา
2. ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาสรุปพฤติกรรมที่ไม่ดีของผู้รับคำปรึกษา
3. สะท้อนความรู้สึกว่าพฤติกรรมไหนที่สามารถปรับเปลี่ยนได้และบอกข้อดีของการเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น
4. ให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปจากกิจกรรมทั้งหมดที่ผ่านมา

ภาคผนวก ง
ประวัติของนักเรียน

ประวัตินักเรียนคนที่ 1

ชื่อ เด็กชายหนู เกิดวันที่ 29 พฤศจิกายน 2533 อายุ 17 ปี ภูมิลำเนา จังหวัดหนองคาย เป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว โดนจับข้อหาบุกรุกเกาะสถานของผู้อื่น

ประวัตินักเรียนคนที่ 2

ชื่อ เด็กชายไก่อ เกิดวันที่ 3 กรกฎาคม 2533 อายุ 17 ปี ภูมิลำเนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว โดนจับข้อหาครอบครองยาบ้าเพื่อจำหน่าย

ประวัตินักเรียนคนที่ 3

ชื่อ เด็กชายกบ เกิดวันที่ 8 มิถุนายน 2533 อายุ 17 ปี ภูมิลำเนา จังหวัดสุโขทัย เป็นบุตรคนสุดท้องของครอบครัว โดนจับข้อหากระทำชำเรา

ประวัตินักเรียนคนที่ 4

ชื่อ เด็กชายแมว เกิดวันที่ 23 มกราคม 2534 อายุ 16 ปี ภูมิลำเนา จังหวัดปทุมธานี เป็นบุตรคนสุดท้องของครอบครัว โดนจับข้อหาลักทรัพย์

ประวัตินักเรียนคนที่ 5

ชื่อ เด็กชายนก เกิดวันที่ 9 พฤษภาคม 2531 อายุ 19 ปี ภูมิลำเนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นบุตรคนกลางของครอบครัว โดนจับข้อหาครอบครองยาบ้าเพื่อจำหน่าย

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. นายประชุม	พุ่มเพชร	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดสุขวัฒนาราม
2. นายสามารถ	รอดสำราญ	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนรัตนโกสินทร์
สมโภชบวรนิเวศ ศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์
3. นายจิระชัย	ทีคำ	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม
เขต 2
4. นางสาวจันทร์เพ็ญ	โชติศิริ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครปฐม เขต 2
5. ดร. ชีระพงษ์	ศรีโพธิ์	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครปฐม เขต 2

ภาคผนวก จ
ประวัติของผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	:	นางสาวบุญนะ บุญเยี่ยมยิ่ง
วัน เดือน ปี เกิด	:	20 กุมภาพันธ์ 2505
บิดา	:	นายจำลอง บุญเยี่ยมยิ่ง
มารดา	:	นางทองมาก บุญเยี่ยมยิ่ง
สถานที่เกิด	:	33/1 หมู่ 5 ต.ไร่ชิง อ.สามพราน จ.นครปฐม
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	19/71 หมู่ 10 ต.นครปฐม อ.เมือง จ.นครปฐม
ประวัติการศึกษา	:	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป จากวิทยาลัยครูนครปฐม จ.นครปฐม เมื่อ 22 มิถุนายน 2535 ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จ.นครปฐม เมื่อ 11 เมษายน 2548
ประวัติการทำงาน	:	2528-2533 เจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียนอาชีวศึกษานครชัยศรี อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม 2533-2536 ครู โรงเรียนช่างตำรวจปฐมวิทยา อ.เมือง จ.นครปฐม 2536-2545 ผู้จัดการ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนช่างตำรวจ นครปฐมและเทคโนโลยี อ.เมือง จ.นครปฐม 2545-ปัจจุบัน ครูใหญ่ โรงเรียนฟ้าใสวิทยา ต.คลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

ภาคผนวก ข
ผู้ช่วยผู้วิจัย

ผู้ช่วยผู้วิจัย

1. นางสาวไทรมาศ	แสงสีก	นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. นางสาวสุรชาติพย์	สุวรรณม่วง	นักศึกษาชั้นปีที่ 4 โปรแกรมวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. นางสาวอังคณา	สุธัญญา	นักศึกษาชั้นปีที่ 4 โปรแกรมวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
4. นางสาวสุวิธ	อยู่คง	นักศึกษาชั้นปีที่ 4 โปรแกรมวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา